

Berättelse

om hvad i riket och dess styrelse sig tilldragit sedan sista riksdag;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 19 Januari 1876.

På sätt i berättelsen till senaste Riksdag omförmäldes, hade, sedan Kongl. Maj:t antagit de af Kejserliga Tyska Regeringen och Schweiziska Edsförbundet gjorda framställningar om de förenade rikenas deltagande i en internationel postkongress i Bern för åvägabringande af en allmän postförening, Kongl. Maj:ts ombud vid berörda postkongress den 9 Oktober 1874 undertecknat en traktat angående upprättande af en sådan förening. Under afvaktan på Frankrikes tillträde hade likväl, enligt emellan öfriga deltagande magter träffad öfverenskommelse, ratifikation af traktaten ännu icke egt rum. Sedan emellertid Frankrike biträdt traktaten, har densamma den 12 Mars 1875 erhållit Hans Maj:ts Konungens ratifikation; och har Presidenten i Schweiziska Edsförbundet, i officiel skrifvelse till Statsministern för utrikes ärendena af den 5 Juli 1875, meddelat, att alla de regeringar, som deltagit i denna allmänna posttraktat, densamma ratificerat.

Internationel
posttraktat.

Sedan Kongl. Maj:t antagit en utaf Kejserliga Ryska Regeringen gjord inbjudning till de förenade rikena att, i öfverensstämmelse med föreskriften uti 56 § af den i Paris år 1865 afslutade internationela telegrafkonvention, deltaga i en internationel telegrafkonferens i S:t Petersburg, har Kongl. Maj:ts dervarande minister den $\frac{22}{10}$ Juli 1875 derstädes undertecknat en internationel telegrafkonvention, hvilken den 29 Oktober blifvit af Hans Maj:ts Konungen ratificerad; hvarefter ratifikationsinstrumentet blifvit till Kongl. Maj:ts beskickning i S:t Petersburg afsändt, för att samtidigt med öfriga i konventionen deltagande magters ratifikationer i Kejserliga Ryska Regeringens förvar öfverlemnas, en åtgärd, som hittills ej kunnat fulländas, till följd deraf att ratifikationer från alla kontraherande parter ej ännu ingått. I öfverensstämmelse med Kejserliga Ryska Regeringens till samtliga deltagande makter gjorda framställning skulle omförmälda förhållande dock ej förhindra konventionens tillämpning från och med den deri fastställda tid eller den 1 Januari innevarande år.

Internationel
telegraf-
konvention.

Konvention
angående upp-
rättandet af en
international
byrå för mått
och vikt.

Sedan en internationel konvention blifvit afslutad i Paris den 20 Maj 1875 angående upprättandet i Paris af en ständig internationel byrå för mått och vikt, har denna konvention blifvit ratificerad af Hans Maj:t Konungen den 12 Augusti och ratifikationsinstrumentet samtidigt med de fleste biträdande magters ratifikation blifvit i Paris den 20 December till Franska Regeringen öfverlemnadt, hvarvid rätt till anslutning förbehölls de stater, hvilkas ratifikationer ännu ej ingått.

Tilläggskon-
vention till
myntkonven-
tionen emellan
Sverige och
Danmark.

Som vid afslutandet af myntkonventionen emellan Sverige och Danmark, af den 27 Maj 1873, Hans Maj:t Konungen förbehållit Norge rätt att deruti ingå, och Norges senast församlade Storting anhållit, att Hans Maj:t täcktes från den 1 Januari 1876 eller någon senare tidpunkt för Norges del berörda konvention biträda, har en tilläggskonvention blifvit den 16 sistlidne Oktober i Stockholm afslutad, af innehåll att bestämmelserna i konventionen af den 27 Maj 1873 skola från och med den 1 April år 1876 utsträckas till Norge, men har i ett särskildt protokoll förklaring blifvit införd, att denna tilläggskonvention är afslutad under förbehåll att Svenska Riksdagen före den 1 April 1876 lemnar bifall till den proposition Kongl. Maj:t förklarat sig vilja i detta ämne till Riksdagen aflåta.

Angående
handels- och
sjöfartstrak-
taten med
Italien.

Enär den emellan de förenade rikena och Italien den 14 Juni 1862 afslutade handels- och sjöfartstraktat blifvit från Italiensk sida till den 26 Juni 1876 uppsagd med anledning deraf att de förenade rikena, som enligt Art. VII äro tillförsäkrade samma rättigheter som den mest gynnade nation, kunde göra anspråk på vissa särskilda förmåner, hvilka på grund af handelstraktaten emellan Italien och Schweiz af den 22 Juli 1868 blifvit sistnämnda land beviljade, har ett protokoll den 11 Oktober 1875 blifvit undertecknad i Rom af för sådant ändamål å ömse sidor utsedde ombud, af innehåll att bestämmelsen i berörda Art. VII skall från och med den 1 Juli 1876 icke gälla i afseende på den särskilda tullbehandling, som Schweiziska naturalster och tillverkningar kunna komma att åtnjuta i Italien intill den 30 April 1877, då traktaten emellan Italien och Schweiz löper tillända; och har till följd häraf Italienska Regeringen genom sin härvarande minister återkallat uppsägningen af 1862 års traktat.

Om erkännan-
de af fartygs
mätbref.

Genom en deklaration, undertecknad i Rom den 1 Mars 1875, har emellan Sverige och Italien öfverenskommit om ömsesidigt erkännande af fartygs mätbref; hvarjemte dylika öfverenskommelser blifvit medelst utväxling af ministeriella noter träffade med Amerikas förenade stater, Danmark, Frankrike, Spanien, Storbritannien och Irland, Tyska Riket samt Österrike-Ungern.

Jemlikt de till Justitie-statsministern från domstolar samt polis- och verk-	Justitie-stats-
ställande myndigheter inkomna uppgifter hafva uti de år 1873 i första instansen	ministerns
afgjorda mål varit åtalade lagöfverträdelser till antal af	embetsberät-
derför varit anklagade	telse.
bland hvilka sakfäls	
deraf män	
» kvinnor	
och hafva blifvit dömda	
till döden	
» straffarbete	
» fängelse	
» annan urbota bestraffning	
» böter	
att å allmän inrättning till vård eller uppfostran insättas	
Något dödsstraff verkställdes år 1873 icke inom riket.	

Sedan Kongl. Maj:t, såsom i berättelsen till senaste Riksdag omförmäldes, anbefalt Nya Lagberedningen att inkomma med underdånigt förslag till instruktion, har, efter det sådant förslag afgifvits, instruktion för beredningen blifvit under den 22 Januari nästlidet år fastställd.

För att bereda minskning af den hos Svea Hofrätt samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge uppkomna balans af oafgjorda mål har Kongl. Maj:t tilllåtit Svea Hofrätt att från och med den 11 Oktober 1875 till slutet af innevarande års vårsession samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge att under innevarande år, hvar för sig, arbeta å en afdelning utöfver det å stat bestämda antal divisioner.

Med bifall till gjord framställning, har Kongl. Maj:t medgifvit, att borgmästarebefattningarne i Öregrund och Östhammar må tills vidare af en person innehafvas.

Efter vederbörandes förslag äro föreskrifter meddelade rörande förändrad organisation af Rådstufvurätten och Magistraten i städerna Stockholm, Eksjö och Piteå; hvarjemte Kongl. Maj:t meddelat sökt förklaring rörande nådiga Brefvet den 18 Juli 1871 angående organisation af Rådstufvurätten och Magistraten i Göteborg.

På grund af gjord framställning har Kongl. Maj:t, med stöd af Kongl. förordningen den 1 Maj 1868 angående bouppteckningars och arfskiftens upprättande i stad, förklarar, att i staden Enköping Magistratens rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän skall upphöra.

Ang. ändring i tiden för val till stadsfullmäktige, riksdagsmän och magistratspersoner i Stockholm.

Främmande tingsstad för ransakning med häktade personer.

Med anledning af Stockholms stadsfullmäktiges derom gjorda anhållan har Kongl. Maj:t i nåder förordnat om utsträckt tid för valförrättningar i Stockholms stad ej mindre till riksdagsmän i Andra Kammaren, än ock till borgmästare-, rådmans- och magistratssekreterare-befattningar.

Till uudvikande af de olägenheter, som äro förenade med häktade personers långväga forslande, har Kongl. Maj:t, uppå derom gjorda framställningar, i nåder medgifvit, det må Medelstads häradsrätt å länscellfängelset i Karlskrona, Vestra och Östra Hisinges samt Askims häradsrätter å länscellfängelset i Göteborg, Norra och Södra Tjusts häradsrätt å kronohäktet i Vestervik samt Inlands Nordre häradsrätt å kronohäktet i Uddevalla hafva tingsstad, hvarest i vissa brottmål ransakas och dömas må.

Delning af Öster-Dalarnes domsaga.

Sedan Riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts i nådig proposition gjorda framställning om anvisande af erforderliga medel för genomförande af förändrad reglering af Öster-Dalarnes domsaga, har samma domsaga från början af innevarande år blifvit delad i två domsagor, deraf den ena, benämnd Nedan-Siljans domsaga, består af Leksands, Åls och Bjursås, Rättviks och Ore samt Gagnefs tingslag, och den andra, under namn af Ofvan-Siljans domsaga, omfattar Mora, Sofia Magdalena och Venjans, Orsa, Elfdals samt Särna och Idre tingslag.

Domsage-reglering.

Sedan Kongl. Maj:t den 4 September 1863 tillåtit, att Hackås och Näs socknar inom Jemtlands län finge skiljas, den förra från Ovikens och den senare från Brunflo tingslag samt med hvarandra förenas till ett eget, Jemtlands södra domsaga tillhörande tingslag, har Kongl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande reglering skall träda i verkställighet från och med innevarande års början.

Förändringar i landets judiciela och administrativa indelning.

För undanröjdande af åtskilliga väsentliga olägenheter i landets judiciela och administrativa indelning har Kongl. Maj:t uppå gjorda framställningar i sådant afseende förordnat: att kronoskattehemmanen N:o 1 Mölna och N:o 1 Nöthult, hvartdera ett mantal, samt frälschemmanet N:o 1 Bäck, likaledes ett mantal, skola skiljas från Svenarums socken och Vestra härad samt i stället förenas med Byarums socken och Östbo härad; att kronoskattehemmanen N:o 1 Torp, N:o 1 Hult och N:o 1 Skog, hvartdera ett mantal, samt N:o 1 Snuddebo, ett halft, och N:o 1 Hindriksbo, ett fjerdedels mantal, skola skiljas från Svenarums socken och Vestra härad samt i stället förenas med Tofteryds socken och Östbo härad; äfvensom att kronoskattehemmanen Jernboda N:o 1 Norrgården och N:o 2 Södergården, hvartdera ett halft mantal, skola skiljas från Svenarums socken och Vestra härad samt i stället förenas med Hagshults socken och Östbo härad, allt i Jönköpings län.

Kongl. Maj:t har bemyndigat Dess Befallningshafvande i Norrbottens län att jemväl för innevarande och nästkommande år antaga ett i Norska lagstiftningen förfaret ombud med station i Tromsö stad, för att i Norge meddela de Svenska Lapparne råd och biträde vid de tvister och rättegångar, som kunna uppstå emellan dem och den jordbrukande befolkningen i nämnda rike; och äro för ändamålet erforderliga medel ställda till Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes disposition.

Rättegångs-ombud åt de Svenska Lapparne vid deras tvister i Norge.

Ritningar och kostnadsförslag till uppförande af nytt kronohäkte i Sundsvall äro af Kongl. Maj:t fastställda.

Nytt kronohäkte i Sundsvall.

Med anledning af derom gjord underdånig framställning har Kongl. Maj:t i nåder bemyndigat Fångvårds-styrelsen dels att vid gemensamhetsfängelserna å Långholmen, i Malmö, i Karlskrona och å Nya Varfvet vidtaga erforderliga åtgärder för verkställande af fotografering af de fångar, som från ofvannämnda fyra fängelser komme att frigifvas, och dels att låta fotografera jemväl sådana till andra fängelser ankommande eller derifrån afgående fångar, utaf hvilka, såsom för den allmänna säkerheten mera vådliche eller opålitlige, vederbörande fängelseföreståndare ansåge af vigt att fotografbilder tagas.

Angående fotografering af fångar.

Genom ombud har Sverige deltagit i arbetena hos »the permanent international penitentiary commission» vid dess sammanträde nästlidet år i Bruchsal uti Storhertigdömet Baden.

Ang. Sveriges deltagande genom ombud i arbetena hos »the permanent international penitentiary commission».

Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat efterskrifna, af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen antagna författningar, nemligen:
1875 den 16 Juni: Förordning angående ändring i strafflagens stadganden om ansvar för skogsåverkan;

Lagförändringar.

- » s. d. Förordning angående lagfart å fång till fast egendom;
- » s. d. Förordning angående förändrad lydelse af 11 Kap. 2 § Jordabalken;
- » s. d. Förordning angående upphörande af hembudsskyldighet;
- » s. d. Förordning angående ändring af gällande stadganden om lagfart å fast pant;
- » s. d. Förordning angående inteckning i fast egendom;
- » s. d. Förordning angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd;
- » s. d. Förordning angående förändrad lydelse af 17 Kap. 9 § Handelsbalken;

1875 den 16 Juni: Förordning angående sättet för utmätt fast egendoms försäljning i vissa fall;

» s. d. Förordning angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden;

Och har Kongl. Maj:t till följande af senast församlade Riksdag afgifna förslag till lagförändringar, öfver hvilka Kongl. Maj:t icke kunnat före Riksdagens åtskiljande meddela beslut, sedermera i den ordning § 87 Regeringsformen föreskrifver, lemnat nådigt bifall och låtit å dessa förslag grundade förordningar utfärdas under de dagar nedan förmåles:

1875 den 1 Oktober: Förordning angående sparbanker; och

» den 22 » Förordning angående ändring af 52 § i gällande lego- stadga;

hvarjemte Kongl. Maj:t låtit utfärda dels nådiga kungörelser under den 16 Juni 1875 angående vissa domsagors indelning i valkretsar för riksdagsmannaval; under den 22 Juli 1875 angående skyldighet för häradshöfding att meddela kommunalstämmas ordförande underrättelse om sammanträde inför häradsrätt i hushållsmål af allmän beskaffenhet; under den 14 September 1875 huru lagfarts- och inteckningsböcker skola inrättas och föras; samt under den 3 December 1875 angående utgifvandet af Svensk Författningssamling, dels ock genom Statistiska Centralbyrån kungörelse under den 1 November 1875 angående den dödlighets- och lifslängdstabell, som skall användas för beräkning af lifränta enligt Kongl. förordningen den 16 Juni 1875.

Indelta arméns
vapenöfningar.

Indelta infanteriets och kavalleriets vapenöfningar hafva under år 1875 egt rum till den utsträckning underhållsreglementet bestämmer, med undantag likväl för befäls- och regementsmötena vid kavalleriet, hvilka, till följd af de stegrade rationsprisen, förkortats till respektive 10 och 20 dagar. I likhet med hvad under senaste åren varit förhållandet hafva särskilda öfningar försiggått med timmermän och skarpskyttar.

Bevärings-
manskapet.

Beväringsmanskapet har öfvats efter derom särskildt utfärdade föreskrifter; hvarvid andra klassen af det infanteriet tilldelade manskap lemnats tillfälle att under senare delen af regementsmötet deltaga i stamtruppens öfningar.

Underbefäls-
skolor.

Till indelta infanteriets underbefälsskola vid Karlsborg hafva såsom elever varit kommenderade 34 underofficerare samt 454 volontärer och manskap. Skolans verksamhet har pågått under 120 dagar.

Till indelta kavalleriets underbefälsskola, som under 90 dagar varit sammandragen i Stockholm, hafva varit kommenderade 1 underofficer och 59 volontärer och manskap.

En bataljon af hvartdera Nerikes och Vestmanlands regementen har deltagit uti fälttjenstöfningar i Norge, till hvilka öfningar äfven varit beordrade 7 officerare för att tjenstgöra vid staberna.

Fälttjenst-
öfningar.

Utur indelta armén hafva utgått kommenderingar såsom garnisonsförstärkning till Karlskrona, Karlsborg och Vaxholms fästning samt såsom fängbevakning till Långholmen och Varberg.

Kommende-
ringar.

Efter fullständigt afslutad examen hafva under sistlidet år 25 officerare lemnat Krigshögskolan; och åtnjuta för närvarande 44 officerare undervisning derstädes.

Krigs-
högskolan.

Från Krigsskolan hafva under samma år utexaminerats 52 elever samt till elever derstädes antagits 87 underofficerare och volontärer af arméns särskilda regementen och corpser.

Krigsskolan.

Till deltagande i Fortifikationens fältöfningar vid Karlsborg hafva, i likhet med hvad förut egt rum, åtskillige infanteri-officerare varit kommenderade.

Fortifikatio-
nens fält-
öfningar.

Till genomgående af den lärokurs i ridning, som erfordras för vinnande af befordran till andra officersgraden vid kavalleriet, hafva såsom elever varit kommenderade 19 officerare och såsom beridare-elever 2 underofficerare.

Ridskolan vid
Strömsholm.

Lärokurser för utbildande af sjukvårdsmanskap hafva varit anordnade i Stockholm, Göteborg och Karlskrona.

Lärokurs för
sjukvårds-
manskap.

För utbildande af gevärshandverkare vid infanteriregementen och corpser har under åtta månaders tid pågått en lärokurs vid artilleriverkstäderna å Karlsborgs fästning.

Lärokurs för
gevärshand-
verkare.

Lärokurser i hofbeslagskonst för manskap vid kavalleriet hafva varit anordnade vid Veterinär-institutet i Stockholm och vid Alnarps landtbruks-institut under tre månader, hvarvid undervisning meddelats åt 26 elever.

Lärokurser i
hofbeslags-
konst.

Af de frivilliga skarpskytteföreningarne beräknas ett antal af 189 med tillsammans 20,121 medlemmar ännu vara i verksamhet.

Frivilliga
skarpskytte-
föreningarne.

En allmän skjuttäflingsfest för medlemmar af dessa föreningar har, i likhet med hvad under flera föregående år egt rum, varit i hufvudstaden anordnad.

Skjutbanor.

Föreskrifter hafva blifvit utfärdade om anläggande äfven inom femte militärdistriktet af skjutbanor till gemensamt begagnande af armén och de frivilliga skarpskytteföreningarne.

Till komplettering och anskaffning af behöflig målskjutningsmateriel vid inom öfriga delar af riket redan anlagda kompani-skjutbanor med skotthus har såsom anslag för en gång beviljats 6,835 kronor 25 öre; hvarjemte nödiga medel blifvit anvisade att tills vidare utgå för anskaffning af skott-taflor samt till materielens underhåll, äfvensom till ersättningar för tillsynen öfver banor och skotthus.

Officerares anställning i utländsk krigstjänst.

För utbildning i krigareyrket hafva under sistlidet år 9 officerare längre eller kortare tid varit anställda i utländska arméer, af hvilka officerare 6 erhållit understöd af statsmedel.

Dessutom hafva 3 officerare varit beordrade att bevista de större trupp-sammandragningar, som egt rum i Frankrike.

Officerares af armén beordrande till tjänstgöring vid Generalstaben.

Då till följd af det emot hvad beräknadt varit ringa antalet vid Generalstaben tjänstgörande aspiranter, hvilket antal förmodas icke inom loppet af ett par år komma att i betydlig grad ökas, brist på nödiga arbetskrafter uppstått, har Kongl. Maj:t tillåtit chefen för Generalstaben att intill 1878 års utgång, i den mån besparingarne på anslaget till Generalstaben det medgifva, inkomma med anmälan om officerares af den öfriga armén beordrande till tjänstgöring i Generalstaben under tiden mellan vapenöfningarne; hvarigenom ej mindre tillfälle blifvit beredt för en del af arméns officerare att föröka sina militära kunskaper, än äfven den fördel för Generalstaben vinnes, att vid tillfällena af större fälttjänstöfningar och mobilisering kunna af dessa officerare påräkna en värdefull och behöflig förstärkning.

Militärkomitéer.

Två militärkomitéer hafva blifvit af Kongl. Maj:t tillsatte, hvaraf den ena för afgifvande af förslag till ordnande af arméns trossväsende i sin helhet, och den andra i ändamål att, sedan hufvudgrunderna för en förbättrad pensionering af arméns befäl och underbefäl blifvit inom Landtförsvars-departementets kansli-expedition utarbetade, med ledning af dessa grunder afgifva yttrande och förslag i ämnet.

Arméns fullmäktige.

Arméns fullmäktige hafva, till följd af stadgandet i 8 § af Kongl. Maj:ts nådiga förordning och reglemente angående styrelsen och förvaltningen af Arméns Pensionskassa den 21 November 1865, under det förflutna året varit till ordinarie sammankomst här i hufvudstaden församlade från och med den 27 September till Oktober månads slut.

De i berättelsen till 1875 års riksdag omnämnde 4 stycken vall-lavetter till 8",08^s kanoner hafva blifvit fullbordade, likasom ock 5",63^s försökskanonen, hvilken vid anställda skjutförsök lemnat tillfredsställande resultat. Under arbete äro fortfarande de i samma berättelse omförmälda 4 stycken 9",24^s kanoner samt 1 stycke lavett till 9",24^s kanon.

Fästnings-
artilleriet.

Från Palmerantz' & Winborgs verkstäder hafva blifvit levererade 4 stycken kulsprutor med lavetter och tillbehör, och 16 sådana äro beställda; samtliga afsedda för bestyckningen å Karlsborg.

Tillverkade äro 15 stycken 2",58^s kanoner; två bandade 3"^s försökskanoner samt en försökslavett till samma kanon hafva för jemförande skjutförsök med en Krupps 8,7 cm. kanon blifvit anskaffade. Vid artilleriverkstäderna hafva blifvit förfärdigade 36 packvagnar. Under arbete äro 28 packvagnar, 16 stycken 2",58^s jernlavetter med föreställare, 27 stycken 2",58^s ammunitionsvagnar samt å Finspong 13 stycken 2",58^s kanoner.

Fältartilleriet.

Projektiler till fältpjeser hafva blifvit tillverkade till ett antal af 12,000 stycken, och ett lika antal dylika är under arbete.

Försöken med grofkornigt krut för fältkanoner hafva fortsatts och utfallit till belåtenhet, så att denna fråga nu synes vara löst eller nära sin lösning.

Vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori hafva under året blifvit besigtigade och godkände 17,500 gevär, hvarförutan 2,000 nya gevär levererats af Husqvarna vapenfabrik, samt omkring 2,600 äldre gevär förändrats å reparationsverkstäderna. Vid Karl Gustafs gevärsfaktori äro dessutom 1,200 nya gevär tillverkade, men ej ännu besigtigade.

Gevärstill-
verkningen.

Arbetet med Svea Artilleri-regementes nya kasernetablisement har under år 1875 så fortskridit, att en del af regimentets styrka anses kunna, sedan erforderlig servis blifvit anskaffad, den 1 instundande April i vestra kasernen inflytta.

Byggnads-
arbeten.

Ett ridhus å Karlsborg för Göta Artilleri-regemente samt ett kruthus å Haganäset vid Karlsborg äro uppförda. Under arbete äro: fältförrådshus i Landskrona för ytterligare 2:ne batterier af Wendes Artilleri-regemente, två stallbyggnader samt ridhus och sjukstall i Kristianstad för samma regemente, gevärsförrådshus och smedjor för Smålands Grenadier-bataljon, Kronobergs, Dal- och Elfsborgs regementen samt smedja för Nerikes regemente.

Af de barackbyggnader för en klass bevärmanskas vid Helsing och Dal-regementena, hvartill medel blifvit af Kongl. Maj:t anvisade, äro de för förstnämnda regemente afsedda redan fullbordade och Dalregementets jemväl inom kort färdiga till manskapets inrymmande under mötena.

Befästnings-
arbeten.

Arbetena å Karlsborgs fästnings hufvudvall åt landsidan hafva fortgått enligt årets arbetsplan, så att förrådshvalfven för en del af fältartilleriets materiel blifvit uppförda.

I Karlskrona skärgård hafva escarpmurar och hvalf under en af de nya linierna jemte två haltraverser blifvit fullbordade, arbetet å pausarbatteryet samt å öfriga linier har fortgått, pausarplåtar med tillbehör äro förfärdigade i England och levererade.

Stora försänkningen har blifvit afslutad och arbetet med försänkningarne i de östra sunden mellan Skällö—Kranholmen—Senoren och Möckelö pågår.

I Stockholms skärgård äro vid Fredriksborg inrednings-, betonerings- och gasonerings-arbetena jemte glacisernas ordnande m. m. i det närmaste fullbordade. Med återstående inredningsarbeten i norra batteryet anstår, till dess bestyckningen blifvit afslutad.

Fortifikations-
trupperna.

Sappör-bataljonens första kompani, som under uppsättningen varit förlagd i hufvudstaden, har blifvit förflyttadt till Karlsborg.

I sammanhang härmed har, beträffande chefens för Fortifikationen ställning i förhållande till fortifikationstrupperna i allmänhet, blifvit stadgadt, att bemälda chef, i egenskap af inspektör för samtliga fortifikationstrupperna, skall ega att bestämma angående dessas öfningar äfvensom fortfarande till Kongl. Maj:t ingifva förslag till alla befordringar inom officers-corpsen samt till sådana civila befattningar, till hvilka förslag ingå från regements- och corpschefer, likasom ock utnämna och afskeda underofficerare samt antaga och afskeda sådane volontärer, som äro officers-aspiranter, och för öfrigt bestämma placeringen af befäl och underbefäl, men att, med dessa undantag, chefen för Pontonier-bataljonen och chefen eller ständige befälhafvaren för Sappörtruppen tills vidare skola, en hvar för sin trupp, ega den myndighet och utöfva de alliganden, som regements- eller corpschef i allmänhet tillkomma.

Vermlands-
Fältjägar-
corps.

Vermlands Fältjägar-regemente har med 1876 års ingång blifvit förändradt till en corps på 500 man, hvarvid, med bibehållande af befälspersonalen i öfrigt oförändrad, regementschefs- samt förste majors-befattningarne indragits och förutvarande regementsbefälhafvaren blifvit utnämnd till öfverste-löjtnant och chef för corpsen.

Passevolansens
upphörande.

Sedan passevolanskontrakten mellan kronan samt kompani- och squadronecheferne vid Svea och Andra Lifgardes-regementena, Lifgardet till häst och Husarregementet Konung Carl XV, äfvensom gällande passevolanskontrakt om beklädnadsunderhållet vid Fortifikations-trupperna och Fyrverkare-corpsen blifvit uppsagda att med 1875 års utgång träda ur kraft, hafva så väl vid förstnämnda fyra regementen som vid Fortifikationen särskilda förvaltnings-

direktioner blifvit inrättade för den ekonomiska förvaltningens besörjande, på sätt redan förut vid de tre artilleri-regementena egde rum, hvarigenom all passevolans med befälet vid de värfvade garnisonsregementena numera upphört.

I afseende på sättet för anskaffning af hästar till artilleri-regementenas exercis har den förändring vidtagits, att dessa hästar, som förut tillhandahållits af rusthållare vid en del af de afsutna kavalleri-regementena emot befrielse från hästvakansafgiftens utgörande eller af andra personer mot bestämd ersättning i spannmål efter markegångspris, hädanefter komma att anskaffas endast genom offentligen utlysta entreprenadauktioner.

Artilleriets
legda hästar.

Enär sjukdomen rots, som alltsedan år 1872 varit gängse bland Vendes Artilleri-regementes hästar i Kristianstad, visat sig vara i tilltagande, oaktadt de åtgärder, som vidtagits till dess hämmande, har Kongl. Maj:t, på förslag af vederbörande generalbefälhafvare och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samt efter inhemtande af styrelsens för Veterinär-institutet, Sundhets-kollegii och generalfälttygmästarens yttranden, funnit sig föranlåten förordna om nedslagtni-
ning af återstoden utaf regimentets gamla hästuppsättning eller 53 hästar, som varit i särskildt stall insatta.

Nedslagtni-
ng af rots miss-
tänkta hästar.

Den af Kongl. Maj:t med Riksdagen beslutade nya lönereglering för armén har med 1876 års ingång trädt i verkställighet.

Ny löneregle-
ring.

I sammanhang med denna lönereglering hafva föreskrifter blifvit utfärdade om indragning af bataljonspredikants- och mönsterskrifvare-befattningarne vid regimenten och corpser, i den mån dessa tjänster blifva lediga, äfvensom ock angående indragning af regimentsskrifvare-tjänsterna, der sådant af Kongl. Maj:t pröfvas kunna ske.

Indragning af
tjänster.

Föreskrifter hafva jemväl blifvit Arméförvaltningen meddelade om utarrendering från 1876 års midfasta af alla sådana icke redan utarrenderade bostadsboställen vid indelta armén, för hvilka boställen sådan utarrendering nu kunnat ifrågakomma.

Utarrendering
af boställen.

I vederbörlig ordning verkställd rotering af ett ej obetydligt antal oroterade men roteringsskyldige hemman, hufvudsakligen skattlagda nyhemman i de norra länen, har under det förflutna året vunnit stadfästelse.

Rotering.

Förnyade nådiga instruktioner för beklädnadsdirektionerna vid indelta roterade infanteri-regementen och corpser samt för bevärings-beklädnads-direktionerne vid indelta roterade infanteri- samt afsutna kavalleri-regementen

Utfärdade för-
fattningar.

och corpser, äfvensom nådigt reglemente för värfvade arméns disciplin-kompani, hafva under den 22 Juli 1875 blifvit utfärdade; samt under den 10 December 1875 förnyadt nådigt reglemente, angående lån utur arméns pensionskassor.

Generalstabens
verksamhet.

Generalstabens kommunikations-afdelning har utarbetat »Förslag till de fordringar, som ur militär synpunkt böra ställas på såväl statens som enskilda jernvägsanläggningar», hvilka förslag blifvit underställda Kongl. Maj:ts pröfning; officerare ur afdelningen hafva varit närvarande vid afsyningen eller besigtningen af nästan alla under det förflutna året för trafik öppnade enskilda jernbanor; en officer af sjövapnet har under senare delen af år 1875 varit vid afdelningen tjänstgörande, för att tillhandagå med upplysningars och uppgifters insamlande i och för sjötransportväsendet.

Militärstatistiska afdelningen har, vid sidan af de löpande göromålen, påbörjat arbetena för uppgörandet af mobiliseringsplaner, grundade på våra nuvarande härordningsförhållanden, samt äfvenledes varit sysselsatt med att ånyo utarbete »Förslag till öfvergång från nuvarande till den nya härordningen».

Topografiska afdelningens arbeten under år 1875 hafva omfattat: afslutning af vinkelmätningarne inom Bottniska vikens kustnät; fortsättning af den år 1874 började triangelmätningen inom Torneå och Luleå lappmarker; utstakning af och började vinkelmätningar inom ett andra gradens triangelnät i Vestergötland, längs gränsen mellan Skaraborgs och Elfsborgs län; fältmätningar och i samband dermed stående höjdmätningar inom Lyhundra, Sjuhundra och Nordinghundra härad, samt inom Vermdö, Akers, Bro, Vaddö och Frötuna skeppslag af Stockholms län, allt öfver en sammanlagd vidd af omkring 18 kvadratmil; höjdmätningar inom nordligaste delen af Östergötlands län; fortsättning af arbeten i och för mellersta delen af generalkartan öfver Sverige; utarbetandet och afslutandet af en topografisk och statistisk beskrifning öfver Kristianstads län; granskning af fältet för att fullständiga redan utgifna kartor öfver åtskilliga delar af landet med de förändringar, som skett sedan den topografiska kartläggningen verkställdes; undervisning i fältmätning meddelad åtskilliga officerare af Generalstaben och Armén vid en särskild för detta ändamål under förliden sommar sammandragen afdelning.

Af Generalstabens karta öfver Sverige i skalan 1 : 100,000 hafva under år 1875 utgifvits kartbladen Dalarö, Nydala, Oscarshamn och Böda. Under gravering äro bladen Vaxholm, Finspång, Norrköping och Hvetlanda samt mellersta bladet af generalkartan öfver Sverige. Till gravyr beredes kartbladet Norrtelge.

Krigshistoriska afdelningens arbeten hafva, på grund af befintliga vakanser inom Generalstabens personal, fortfarande fått ligga nere. De till afdelningen hörande officerare hafva emellertid varit sysselsatta å militärstatistiska afdelningen.

Generalstabens fältöfningar hafva under året försiggått uti tvänne omgångar: den ena, följande norra stranden af Mälaren och den under anläggning varande Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg med hans fortsättning till Köping; den andra, utgående från den i militäriskt afseende så viktiga landtungan mellan Mälaren och Hjelmaren vid Eskilstuna-trakten öfver Malmköping till vestra stambanan vid Sparreholm och sedan längs efter henne till Södertelge. Uti dessa öfningar deltog, förutom officerare af Generalstaben, sammanlagdt 20 officerare af arméns regementen och corpser.

Tio af Generalstabens officerare hafva fått tillfälle att deltaga uti Norska arméns fälttjenstöfningar under sistlidna Augusti och September månader, samt två af dem derjemte uti Norska Generalstabens fältöfningar.

En af Generalstabens officerare har under nio månader af året med understöd af statsmedel vistats i norra Tyskland för att studera åtskilliga militärförhållanden derstädes, och en annan är för närvarande med dylikt understöd utsänd att studera militärförhållandena i Bayern.

Sedan Svenska härens och flottans läkare, i likhet med hvad i nästan alla Europas öfriga länder egt rum, slutit sig tillsammans till en litterär förening med uppgift att verksamt bidra till det militära läkareväsendets samt den militära helso- och sjukvårdens främjande och tidsenliga utveckling, har Kongl. Maj:t beviljat denna förening statsanslag för utgifvande under innevarande år af en tidskrift för militär helsovård.

Militärläkareförening.

Inom Sjöförsvarsdepartementet äro upprättade en militärbyrå, en varfsbyrå och en konstruktionsbyrå med hvar sin ansvarige chef, samt instruktioner för desamma utfärdade; hvaremot militäriskt-tekniska byrån upphört. Befälhafvarembetena vid flottans stationer hafva upphört och styrelsen derstädes i stället uppdragits åt en militärchef och en varfschef vid hvardera stationen med skilda åligganden.

Organisation af öfverstyrelsen, m. m.

Till beredande af möjlighet att kunna vid mera omfattande rustningar hastigare fördela och använda flottans militärpersonal, har förändrad indelning af densamma egt rum, nemligen: uti Kongl. flottan, Kongl. flottans reserv och sjöbeväringen, och i sammanhang dermed åtskilliga nya städganden rörande personalen meddelats.

Ny indelning af flottans militärpersonal.

Nya reglementen äro fastställda: för flottan, 1:sta delen öfverstyrelsen och organisationen, 2:dra delen styrelsen och förvaltningen vid stationerna samt 3:dje delen sjötjenstgöringen; äfvensom förnyad nådig förordning utfär-

Reglementen m. m.

dad angående indelnings- och roteringsbåtsmännens beklädnad, jemte uppfordringsrulla för båtsmanskompanierna.

Personalens
instruktion.

Åtta officerare hafva under året varit eller äro ännu dels anställda i utländsk krigstjänst, dels utrikes sända i särskilda uppdrag. Militär-attachén i London är återkallad. Undervisning har af åtskilliga officerare begagnats vid Krigshögskolan å Marieberg, Gymnastiska central-institutet, Teknologiska institutets bergskoleafdelning samt vid Naval college i England.

Sextio kadetter och elever hafva åtnjutit undervisning vid Sjökrigsskolan, samt af dem sex utexaminerats och befordrats till underlöjtnanter vid flottan.

Personalens
öfningar.

Öfningsexpeditioner för befäl och underbefäl samt manskap hafva företagits med: korvetten Norrköping i Östersjön och till Madeira för sjökadetternas öfning; med korvetterna af Chapman och Lagerbjelke för öfning af exercisskolornas manskap; med korvetten Gefle, som återkommit från expedition till Spanien, Vestindien och Norra Amerika; med fregatten Vanadis, hvilken tillsammans med korvetten Gefle och kanonbåtarna Blenda samt Gunhild bildat eskader, för att öfverföra Hans Maj:t Konungen till främmande länder; med korvetten Thor, såsom chefsfartyg, samt 1 monitor, 3 pansarbåtar, 11 kanonbåtar, 2 mindre ångslupar jemte en del smärre farkoster i och för minöfningar, hvilka fartyg tillsammans utgjort en eskader för krigsöfningar i skärgården å rikets kust; med två kanonbåtar på västkusten och en vid Gotlands kuster till haveristers bistånd; med tre skeppsgossebriggas; och med korvetterna Balder och Gefle, som äro ute på sjötåg till Medelhafvet, Vestindien och Norra Amerika.

Sprängförsök med undervattensminor mot ett linieskepp, hvars undervattensskrof blifvit apteradt till likhet med ett nutidens pansarfartygs botten hafva egt rum i Karlskrona på gemensam bekostnad af Sverige, Norge och Danmark.

Flottans
fartyg.

Två pansarbåtar »Sölve» och »Folke», en opansrad kanonbåt »Blenda» samt en ångkranpråm äro från verkstäder inom landet levererade. En minbåt af små dimensioner är inköpt från England.

Under byggnad äro, utom en ångslup och en ångfärja, ännu ofullbordade korvetten Saga samt kanonbåten Disa.

25 sjelfgående undervattensminor, uppfunna af Whitehead & Co i Österrike, äro beställda i följd af kontrakt, genom hvilket äfven rätt att tillverka dylika här i riket förvärfvats.

Hus och byggnader m. m. vid stationerna.

Verkstadsbyggnaden i Karlskrona är helt och hållet fullbordad. Inredning deraf och uppsättning af maskiner pågå.

Muddring och planering vid varfvvet i Stockholm hafva fortsatts samt förberedande arbeten företagits för kaj- och dockbyggnaderna. Gasledning har blifvit införd i verkstäderna derstädes.

Under året äro, för flottans räkning, vid Finspongs styckebruk tillver- Anskaffning af
kade: 12 stycken 5,63 tums och 11 stycken 4,1 tums refflade kanoner samt der- kanoner m. m.
städes och vid Ankarsrum ett större antal projektiler till 9,24 tums, 8,08 tums, 5,63 tums och 4,1 tums kanoner. De år 1874 beställda 32 kulsprutor af Winborgs och Palmerantz' konstruktion hafva blifvit levererade och anskaffning af kursörer med lavetter, enligt fastställd ritning, anbefald, för deras användande ombord å fartyg.

Sjömätningar äro utförda: dels i sjön Mälaren, der de från sistlidne års Slutpunkter fortsatts från södra Skofjärden till Stäket samt från Fånö till Ekolsund, hvarefter en del af norra Björkfjärden, fjärden öster och söder om Grönsö, Prestfjärden, Mariefredsviken och Stallarholmsleden till Sela-öns sydvästra udde uppmäts, hvilka mätningar omfattat fem geografiska kvadratmil; dels i Kalmarsund, der trakten omkring staden Kalmar upplodats inom 1½ geografisk kvadratmil; och har derjemte Midsjöbanken emellan Ölands södra udde och Rixhöft på Tyska kusten upplodats samt lodning verkstälts i Flintrännan uti Öresund, i och för noggrant bestämmande af det största djupgående, hvarmed detta vatten kan genomseglas. Sjömätningar.

Triangelmätningar äro fortsatta dels å Norrländska kusten, der komplettering af hufvudnätet i Haparanda skärgård blifvit utförd, och observationer å bipunkter verkställda, dels i Mälaren från förra årets slutpunkter vid Westerås vestvart hän till Kungsör och Köping samt nordvart till Kolbäcks kyrka, hvilka båda triangelmätningar äro med sistlidne års arbeten afslutade.

Sexton stycken till militärbruk afsedda specialkartor öfver Stockholms skärgård äro fullbordade och under arbete äro tre stycken sådana kartor. Sjökarteverkets kartplåtar hafva erhållit nödiga rättelser samt 5 af dem blifvit renoverade och 3 guillocherade.

Å sjökarteverkets koppartryckeri äro under år 1875 tryckta 8,770 sjökort och 3,400 förtoningsplancher.

Af »Underrättelser för sjöfarande», som innehålla alla sjökarteverket officielt eller på annat sätt tillhandakomna viktigare underrättelser om fyrar, båkar, grund, m. m., äro häftena 20 och 21 utgifna.

Till sjöfartens i Flintrännan ytterligare betryggande är i närheten af grundet Sjollen utlagdt ett fyrfartyg. Eggegrunds fyrstation i Bottenviken har Lots- och fyr-
inrättningen
erhållit ringklock-inrättning, för meddelande af varningssignaler under disig luft och tjocka.

Vid flera lotsplatser hafva erforderliga nya bostadsbyggnader för lotspersonalen uppförts och äldre dylika, äfvensom fyrbyggnader, undergått reparation.

Åtskilliga känningsbåkar samt andra fasta och flytande sjömärken hafva till ej ringa antal anbragts i farlederna på rikets kuster.

Uti Helsingborg har inrättats en vindvisareställning, hvarigenom på grund af telegrafunderrättelser, som erhållas från Varberg, vindförhållandena i Kattegat för sjöfarande angifvas.

Under året har en ny raketstation för räddning af skeppsbrutna blifvit upprättad å Grönskären i Bohuslänska skärgården. Sex räddningsföretag hafva egt rum, hvarvid tjuguatta menniskolif blifvit räddade.

Anstalterna för bibringande af nödiga skolkunskaper åt lots- och fyrpersonalens barn hafva af dessas föräldrar och målsmän fortfarande omfattats med liflig häg och deltagande.

Pensionering
vid flottan.

Med användande af de utaf Riksdagen beviljade kreditiv har pensioneringen af sjöförsvarets embets- och tjenstemän samt betjente och gemenskap kunnat upprätthållas.

Ny rotering
och rustning.

Åtskilliga hemman och lägenheter inom Vester-Norrlands län hafva blifvit roterade samt rustningsskyldighet ålagd ett hemman i Blekinge län.

Nya författ-
ningar m. m.

Under året hafva utfärdats nådiga kungörelser: angående befrielse för fartyg af viss drägtighet från skyldighet att taga lots; angående användande af vissa signaler för angifvande af nöd å fartyg och för tillkallande af lots; samt angående tillägg till instruktionen för skeppsmätare den 15 Maj 1874; hvarjemte komitéer blifvit tillsatta: för afgifvande af förslag till förnyadt reglemente för navigationsskolorna, och för dito dito till ändamålsenligt ordnande af meteorologiska observationer å fartyg m. m.

Jordbruket
och dess bi-
näringar.

Jordbrukets afkastning har äfven under sistförflutna året varit i det hela tillfredsställande. Visserligen har på några orter höstsäden, der denna under föregående vintern lidit af snöbetäckning å ofrusen mark, gifvit skörd under medelmåttan, men vårsäden har deremot lemnat en så mycket rikare skörd samt ersatt hvad som brustit hos höstsäden, hvilken senare dock på andra orter gifvit god afkastning, så att sädesskörden i sin helhet kan anses hafva varit rikare än föregående årets. Höskörden å de naturliga ängarne har varit medelmåttig; hvaremot densamma å klöfvervallarna flerstädes utfallit under medelmåttan till följd af sommarens starka torka, hvilken äfven menligt inverkade på potatis-skörden, så att denna likaledes endast blef medelmåttig, men deremot af friskare och bättre beskaffenhet än under de föregående åren.

Husslöjden har börjat med allt större omsorg omfattas, sedan statsmedel blifvit anvisade till dess befrämjande och särskild lärare anställd för att lemna undervisning uti de handaslöjder, som lämpligast kunna blifva föremål för landtbefolkningens verksamhet under den del af året, då inga arbeten förefalla vid jordbruket. Slöjdskolor, dels fristående, dels i förening med folkskolan, hafva på åtskilliga ställen inrättats och på flera andra äro sådana under organisation. Den nyanstälde undervisaren i husslöjd har varit i full verksamhet under hela årets lopp. Undervisaren i landtbrukets tekniska binärningar har, likasom landtbruks-ingenjörerna och öfrige kringresande undervisare, haft full sysselsättning under året och sålunda medverkat till landtbrukets och dess binärings utveckling och förkofran.

Landtbruksskolan inom södra delen af Elfsborgs län har under sistlidet år förflyttats från Hökerum till egendomen Semsholm i Sems socken och Gäseneds härad.

Flyttning af
landtbruks-
skola.

Tre nya mejeristationer, vid hvilka elever med understöd af statsmedel erhålla undervisning uti mejerihushållning, hafva blifvit anordnade, en i Vermlands och två i Norrbottens län.

Nya mejeri-
stationer.

Strömmingsfisket i Östersjön uppgifves hafva varit godt vid kusterna af de Norrländska länen, men i öfrigt såväl kring Gotland, som vid kusterna af de sydsvenska länen särdeles ogynnsamt, hvartill man i allmänhet trott sig finna orsaken i de meteorologiska förhållanden, som under fisketiden varit rådande. Under de svåra stormar, som förlidne höst ofta rasade, gick derjemte, synnerligast vid Skånska kusten, en stor mängd fiskredskap förlorad, hvarföre fiskarebefolkningen på vissa orter för närvarande befinner sig i en bekymmersam ställning. För att för framtiden kunna lindra åtminstone det bekymmer, som genom förlust af fiskredskap uppstår, hafva förberedande åtgärder blifvit vidtagna till inrättande af bolag för försäkring af fiskredskap inom Malmöhus och Kristianstads län, hvilka bolag äro afsedda att från och med innevarande år börja sin verksamhet.

Fiskeri-
närigen.

Laxfiskerierna hafva vid de flesta elfvar gifvit god afkastning och den för några år tillbaka påbegynta exporten af färsk lax, inlagd i is, har i ökad grad fortgått, hvarjemte under förlidet år betydande partier af färsk ål blifvit från kusten mellan Cimbrishamn och Karlshamn utförda till Tyskland, hvarigenom priset å sistnämnda vara på oförmälda fångstplatser till fiskeribefolkningens förmån ansenligen stigit.

Tillsyn öfver sättet, hvarpå gällande föreskrifter rörande laxfisket efterlefas, har blifvit anordnad vid Torneå- och Muonio-elfvarna, och medel till

uppsyningsmännens aflöning hafva anskaffats dels genom sammanskott af fiskervattensegarne, dels genom bidrag af statsmedel. Fyratiosex fiskeritillsyningsmän, aflönade genom anslag från hushållningssällskap, landsting eller enskilda personer, hafva under år 1875 varit i verksamhet.

Stuteri-
väsendet.

Att hästafveln med ökad intresse omfattas, framgår såväl af den beredvillighet, hvarmed hushållningssällskapen och landstingen i rikets samtliga län för år 1875 beviljat tillsammans 36,660 kronor såsom bidrag till prisbelönande af hästar, som ock af det förhållande, att antalet af de hästar, som enligt gällande föreskrifter kunnat prisbelönas, varit betydligt större år 1875 än under föregående år. Då nemligen under år 1874 endast 555 hästar blefvo prisbelönade, kunde deremot under sistförflutna år prisbelöningar utdelas för 1,011 hästar, af hvilka 163 voro beskällare, 277 fölston och 571 unghästar.

7 beskällare af Anglo-Norrmannisk ras hafva blifvit uppköpta i Frankrike och 4 Hannoveranska hingstföl i Tyskland, hvilka samtliga tilldelats Strömsholms hingstdepôt.

Åtskilliga nybyggnader vid Ottenby och Flyinge stuteri-inrättningar hafva under året blifvit verkställda.

Rikets ekono-
miska karte-
verk.

De ekonomiska stomkarte-arbetena hafva fortsatts och pågått inom Stockholms och Östergötlands län; hvarjemte beskrifningen öfver Filipstads bergslag och Fernebo härad inom Vermlands län blifvit upprättad. Under år 1875 hafva utgifvits ekonomiska häradskartor öfver Östkind och Björkekinds härad i Östergötlands samt öfver Grimstens och Sundbo härad i Örebro län.

Det ekonomiskt-geografiska karteverket i Norrbottens län har under år 1875, bland annat, verkställt transporter och uppritning å kartebladen öfver en del af Arvidsjaur, Arjeplog och Pajala socknar samt fortsatt upprättandet af beskrifningar öfver Öfverkalix och Piteå härad, så att beskrifningen angående Öfverkalix härad är fullbordad. Kartan öfver Neder-Torneå och Karl Gustafs härad har blifvit färglagd och jemte tillhörande beskrifning utgifven; hvarjemte konceptkartan öfver Öfverkalix härad blifvit fullbordad. Fältarbeten hafva pågått inom Piteå, Luleå och Torneå lappmarker, hvarjemte inegomätningarne inom Piteå socken blifvit afslutade. De under år 1874 började triangelmätningarne af andra ordningen hafva fortsatts uppåt Torneå elf in i Tromsö amt i Norge, der de sammanbundits med de Norska triangelmätningarna.

Geologiska un-
dersökningar.

Geologiska fältarbeten i skalan 1 : 50,000 hafva under sistförflutna år fortgått inom Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Kristianstads län, hvarunder 25 kvadratmil blifvit undersökta. Hela området af de efter samma måttstock rekognoscerade delar af landet utgör för närvarande omkring 400 kvadratmil.

Arbetena i skalan 1:100,000 hafva under året omfattat det topografiska kartbladet *Ölmestads* areal, 23 kvadratmil; varande nu omkring 91 kvadratmil i denna skala undersökta.

Med anslag af Jernkontoret hafva geognostiska arbeten bedrifvits inom Nora och Hjulsjö, Lindes och Ramsbergs, Grythytte och Hellefors samt Nya Kopparbergs bergslag.

Inom Sverige hafva geologiska och paleontologiska öfversigtsresor blifvit verkställda i Dalarne, Upland, Südermanland, Östergötland och Småland, på Öland och Gotland samt i Skåne, hvarförutom en af undersökningens tjenstemän deltagit i den af Kongl. Maj:t anbefalda undersökningen af malmfyndigheter inom Gellivare och Jukkasjärvi socknar af Norrbottens län.

Höjdmätningar till en sammanlagd längd af något mer än 30 mil hafva utförts inom Örebro län.

Under år 1875 äro utgifna 3 kartor i skalan 1:50,000 med åtföljande beskrifningar, samt 3 monografier. Dessutom äro i skalan 1:200,000 två blad tryckta, hvilka jemte de till dem hörande bergartskartor och beskrifningar snart komma att offentliggöras.

Följande näringarne rörande allmänna författningar hafva under år 1875 utfärdats, nemligen: *den 5 Mars* kungörelse angående tillägg till nådiga kungörelsen den 26 Oktober 1871, om lindring tills vidare uti de afgifter, som af Svenska till Storbritanniska rikets hamnar ankommande handelsfartyg skola till understöd för Svenska kyrkan i London erläggas; *den 2 Juli* kungörelse angående förändring i de för Göta och Trollhätte kanallinier gällande seglationsreglementen; *den 26 November* förordning angående eldfarliga oljor och vissa andra dermed jemförliga vätskor; *samma dag* särskild förordning angående eldfarliga oljors och vissa andra dermed jemförliga vätskors transporterande å jernväg; *samma dag* kungörelse om verkställande af undersökning i afseende å oljors och vissa dermed jemförliga vätskors eldfarlighet.

Författningar,
som röra nä-
ringarne.

Sedan ej mindre hushållningssällskapen och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kristianstads, Malmöhus och Hallands län, än ock brukssocieteten afgifvit infortrade yttranden öfver det af utsedde komiterade afgifna betänkande och förslag till ny grufvestadga, har Kongl. Maj:t den 4 sistlidne Juli anbefalt Kommers-kollegiet att, efter vederbörande bergmästares hörande, inkomma med underdånigt utlåtande i detta ärende.

Förslaget till
ny grufve-
stadga.

Den med anledning af väckt fråga om förändrad reglering af de till landsstaten hörande tjenester och aflöningen för desamma år 1873 tillsatta komité har under den 13 sistlidne Oktober afgifvit underdånigt betänkande och förslag angående dels allmän tjenste- och lönereglering för landsstaten och

Komitén rö-
rande lands-
statens löne-
reglering m.m.

dels uppbörds- och redovisningsväsendet för länen; i anledning af hvilket betänkande och förslag underdåniga utlåtanden infordrats ej mindre från Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafvande än ock från åtskilliga andra embetsmyndigheter.

Särskild på
Riksdagens be-
gäran tillsatt
komité.

Med anledning af Riksdagens derom i skrifvelse den 19 sistlidne Maj gjorda framställning har Kongl. Maj:t under den 30 Juli uppdragit åt en särskild komité att, efter öfvervägande af hvad Riksdagen i berörda skrifvelse anfört och öfriga förekommande omständigheter, utarbeta och afgifva förslag till författning angående barns och yngre personers antagande och användande i fabriks- och handtverksarbete samt om tillsyn från statens sida öfver efterlefnaden af derom meddelade föreskrifter; hvilken komité i sistlidne September månad i Stockholm sammanträd.

Förberedande
åtgärder för
Sveriges del-
tagande i en
internationel
utställning och
kongress i
Brussel.

Sedan ett aktiesällskap blifvit på inbjudning af General-löjtnanten Renard bildadt i Brüssel, under beskydd af Hans Maj:t Konungen af Belgien, i ändamål att under loppet af innevarande år i nämnde stad föranstalta en internationel utställning och kongress för att sprida kännedom om de i olika länder, vare sig af offentliga myndigheter eller enskilda personer gjorda uppfinningar och vidtagna anordningar till befordrande af en förbättrad helsovård eller till förhindrande af olyckshändelser t. ex. vid jernvägs- och sjöresor samt vid grufarbeten, så och efter det framställning blifvit gjord om Sveriges deltagande i nämnda utställning och kongress har Kongl. Maj:t under den 17 sistlidne September, med hänseende till de människovänliga syftemål nämnda aktiesällskap enligt det insända programmet för sig uppställt, funnit godt förordna en komité med uppdrag att till allmänhetens kännedom bringa underrättelse om denna utställning, att emottaga anmälanden af de enskilda personer eller korporationer, som kunna önska att till utställningen lemna bidrag eller uti kongressen deltaga, att dessa med råd och upplysningar tillhandaga, samt att för sådant ändamål sätta sig i förbindelse med ofvanbemälda sällskap.

Författningar
i hvarjehanda
ämnem.

Utom de författningar, som här ofvan blifvit särskildt omnämnda, har Kongl. Maj:t under sistlidna år utfärdat: *den 16 Juni* kungörelse angående förändrad lydelse af § 18 i nädiga reglementet af den 4 April 1862 för trafiken på statens jernvägar; *den 30 Juli* reglemente för stadsstyrelsen i Borgholm; *den 1 Oktober* kungörelse angående dels upphäfvande af nädiga kungörelsen den 15 Juli 1859 om laga skiftens verkställande på Gotland, dels ock tillägg till och ändring i skiftesstadgan den 9 November 1866; *samma dag* kungörelse angående understöd af allmänna medel till utflyttningar i följd af laga skiften i Gotlands län; *den 15 Oktober* kungörelse angående förklaring af 3 mom. litt. a) i § 32 af Kongl. Maj:ts förnyade nädiga stadga af mått och vikt den 10 November 1865;

samma dag kungörelse angående lösen vid underdomstolarna för vissa expeditioner rörande lagfart och in-teckning; den 22 Oktober förnyade regler för Göta kanalbolag; den 5 November förklaring att byggnadsnämnds tillstånd till byggnadsföretag icke erfordras för statens under Styrelsens för jernvägstrafiken vård ställda byggnader; samma dag förnyad instruktion för Styrelsen för statens jernvägstrafik; den 19 November kungörelse angående ändring af nådiga stadgan den 16 Maj 1840 angående fördelning af ärendena emellan Statsdepartementen.

Å norra stambanan emellan Krylbo och Storvik, 5,3 mil i längd, blefvo alla vid 1875 års ingång ännu återstående arbeten så tidigt under året fullbordade, att den 14,3 mil långa stambanan Upsala—Sala—Storvik kunde i sin helhet upplåtas för allmän trafik redan den 6 sistlidne September.

Arbetenas
fortgång vid
statens jern-
vägsbygg-
nader.

Å denna sambanas fortsättning norr om Gefle—Dalabanan påbörjades arbetena emellan Storvik och det 3,6 mil norr derom belägna Ugglebo samt fortgingo så att vid årets utgång banvallen å denna sträcka var färdigterrasserad å tillsammans 2,5 mil i längd, hvarjemte anläggning af broar, stationshus och banvaktarestugor pågått samt banans beläggning med skenor påbörjats.

Å norra banan emellan Näskott och riksgränsen hafva, sedan detaljutstakningar blifvit verkställda och Kongl. Maj:t derefter fastställt planen för arbetenas bedrivande emellan Ytterån och Eggen, provisionela byggnader uppförts, arbetsmanskap och materialier anskaffats och framtransporterats till arbetsplatserna, broars och trummors anläggning påbörjats och banvallen färdigbildats å en sträcka af 4,500 fot. Dessutom hafva detaljundersökningar för liniens rigtning från Eggen vesterut längs Undersåkers-elfvens vattendrag fram till Dufved fortgått på en längd af 4,6 mil.

Å statsbanan Sköfde—Karlsborg hafva äfven arbetena påbörjats och bedrivits med stor arbetsstyrka och under så gynsamma förhållanden, att vid årets utgång hela denna bana, 4,2 mil i längd, var färdigterrasserad; hvarjemte arbeten å samtliga bangårdarne pågått samt beläggningen med skenor, påbörjad från Sköfde station, framskridit till och förbi Tibro, å en längd af något öfver två mil.

De af Kongl. Maj:t anbefalda rekognosceringar jemte okulära undersökningar, i ändamål dels att utröna möjligheten att, för förbindelsen emellan landet norr om Ångermanelfven samt det mellersta och södra Sverige, utleta en fullt tjenlig och mera, än de hittills ifrågasatta, gen jernvägsförbindelse från Hybo, i rigtning vester om Stödesjön, till Ångermanelfven, och dels att undersöka, huruvida en lämpligare öfvergång öfver Ljungans dalgång, än den förut undersökta vid Torpshammar, kunde utstakas emellan Stödjesjön och Ånge, hafva under året blifvit verkställda.

Statens
jernvägstrafik.

Efter det bandelen Krylbo—Storvik blifvit under sistlidet år för trafik upp-
låten, utgör sammanräknade längden af statens trafikerade jernvägar 141,2 mil.

Trafikinkomsterna för samma år hafva uppgått till omkring 15 millioner
kronor och således öfverstigit det föregående årets med omkring en million kronor.

Allmänna väg-
och vatten-
byggnads-
arbeten.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnader,
som under år 1875 fullbordats, äro följande de viktigaste:

Vägbyggnader.

Vägomläggning vid Nässjön mellan Hoby gästgifvaregård och Ronneby
köping i Blekinge län;

Vägomläggning mellan staden Jönköping och Dröspults gästgifvaregård
i Jönköpings län;

Vägomläggning mellan ån Slöan och säteriet Karlberg i Näs härad af
Vermlands län;

Vägomläggning mellan Korsberga kyrka och Broby gästgifvaregård i
Jönköpings län;

Vägomläggning mellan Frölunda och Qvarnå broar i Elfsborgs län;

Vägomläggning mellan Torrskogs och Årbohls gästgifvaregårdar i sam-
ma län.

Vattenaftappningar.

Sänkning af Lillån i Frökörna socken af Skaraborgs län;

Utdikning vid Flarkens by i Nysätra socken af Vesterbottens län;

Utdikning af sankar marker inom Hamrånge socken af Gefleborgs län;

Utdikning af Brödmyren och sjön Myggåsen i Hanebo socken af samma län;

Utdikning vid Gåxsjö by i Hammardals socken af Jemtlands län; samt

Utdikning vid Yttervebomarks by i Löfångers socken af Vesterbottens län.

Hamnbyggnad.

Cimbrishamns hamnbyggnads utvidgning och iståndsättande.

Brobyggnad.

Flottbron öfver Skuru sund mellan Vermdön och fasta landet i Stock-
holms län.

Fullbordade
jernvägs-
anläggningar.

Följande enskilda jernvägsanläggningar hafva under året blifvit för allmän
trafik upplåtna:

Guldsmedshyttan—Storå jernväg med bibana till Stripa grufvor;

Bandelarne Kristinehamn—Storfors och Storfors—Gammalkroppa af östra
Vermlands jernväg;

Helsingborg—Hessleholms jernväg jemte bibana från Bjufs station å samma jernväg till Billesholm;
 Sundsvall—Torpshammars jernväg;
 Lund—Trelleborgs jernväg;
 Frövi—Ludvika jernväg;
 Malmö—Ystads jernväg;
 Sala—Tillberga jernväg;
 Bandelen Köping—Tillberga af Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg;
 Bandelen från Engelholm till Åstorps station å Helsingborg—Hessleholms jernväg; samt
 Bandelen Falun—Ludvika å Bergslagernas jernväg.

Under år 1875 har koncession beviljats för följande jernvägsanläggningar: Koncessioner till enskilda jernvägsanläggningar.
 Jernväg mellan staden Upsala och Lenna bruk;
 Jernväg från sjön Vessman förbi Lindesnäs bruk till Bysjön i Kopparbergs län;
 Jernväg från staden Lidköping till Håkantorps station å Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernväg;
 Jernväg från Dannemora jernvägsstation till lastageplats vid Hargsviken jemte bibana från Knaby till Ramhalls grufvor;
 Hjo—Stenstorps jernvägs utsträckning från jernvägsstationen Ekedalen till Tidaholm;
 Jernväg från sjön Åsunden till lämplig punkt å jernvägslinien Öfverum—Gamleby eller direkt till Gamleby köping;
 Jernväg från Tenhults station till Göteborg med grenbana från Taberg till Jönköping;
 Jernväg från Norrköping till Valdemarsvik och från Verkeback till Hultfreds station å Nässjö—Oskarshamnshanan;
 Jernväg genom Dalsland från riksgränsen mot Norge vid Högen till trakten af Mellerud och Sunnanå hamn vid Venern;
 Jernväg mellan Gytorp och Pershyttan, utgörande en bibana till Nora—Karlskoga jernvägen; samt
 Jernväg från Spannarps station å Landskrona—Engelholms jernväg till staden Halmstad.

Kongl. Maj:t har under år 1875, uppå Civil-departementets föredragning, Aktiebolag. meddelat stadfästelse å bolagsordningar för 162 nya aktiebolag. Bland dessa äro 7 jernvägsaktiebolag, 88 industri- och fabriksaktiebolag, 1 försäkringsaktiebolag, 26 rederiaktiebolag, 22 handels- och hushållsföreningsaktiebolag samt 18 bildade för hvarjehanda andra ändamål.

Liquid mellan
Stats- och
Riksgälds-
verken för år
1873.

Rörande förhållandet med statsverkets inkomster och utgifter må här meddelas, att en på grund af senast afslutade rikshufvudbok eller den för år 1873 upprättade liquid mellan statsverket och Riksgäldskontoret utvisar, att nämnda år uppkommit ett saldo Riksgäldskontoret till godo af 13,649,268 kronor 38 öre, hvilket belopp ock blifvit till Riksgäldskontoret levererad.

Förhållandet
under åren
1874 och
1875.

Såsom öfverskottsmedel för år 1874 har från Statskontoret till Riksgäldskontoret i särskilda poster aflemnats ett sammanräknadt belopp af 14,500,000 kronor; men då enligt en förslagsvis upprättad liquid, hvilken dock vid rikshufvudbokens afslutning möjligen kan komma att undergå någon förändring, Riksgäldskontorets tillgodohafvande för nämnda år uppgår till 16,698,286 kronor 42 öre, skulle detta verk för år 1874 erhålla en fordran hos Statskontoret af 2,198,286 kronor 42 öre.

I afräkning å de öfverskottsmedel, hvilka jemväl för år 1875 torde hafva uppkommit har Statskontoret intill den 13 December samma år icke varit i tillfälle att till Riksgäldskontoret aflemna större belopp än 500,000 kronor, om hvars återlyftning, i händelse af behof, Statskontoret gjort förbehåll.

Statslån för
jernvägsbygg-
nader.

Sedan Riksdagen den 21 Maj 1875 åt sina fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdragit att, till bestridande af redan beviljade anslag till jernvägsbyggnader äfvensom för att bereda tillgång för blifvande anslag till dylika byggnader, mot fonderade statsobligationer ofördröjligen upplägga ett lån å nominelt belopp, utgörande eller motsvarande femtio millioner kronor samt löpande med ränta ej öfver $4\frac{1}{2}$ procent; så har, enligt Riksdagens hemställan, Kongl. Maj:t i nåder fastställt de af Riksdagen sålunda och i öfrigt rörande detta ärende meddelade bestämmelser samt derom under den 24 Maj 1875 utfärdat nådig kungörelse;

hwarefter och sedan fullmäktige anmält att bland annat berörda lån komme att förskrivas i Tyska riksmark enligt lagen den 4 December 1871 samt att fullmäktige den 5 Juni 1875 med bankirhuset von Erlanger & Söhne och Oesterreichisch-Deutsche Bank i Frankfurt am Main, Anglo-Oesterreichische Bank i Wien och bankirhuset Haller Söhle & C:o i Hamburg afslutat kontrakt om försäljning till dem af obligationer, tillhörande ifrågavarande lån, å 20,250,000 riksmark, Kongl. Maj:t, enligt fullmäktiges derom gjorda underdåniga anhållan, meddelat sin nådiga garanti å det uti omförmälde kontrakt omhandlade statslån.

Jordboks-
arbetet i
Kammar-
kollegium.

De anmärkningar, som uppkommit vid granskning af de till följd af Kongl. Kungörelsen den 5 Oktober 1871 upprättade förteckningar öfver till statsverket indragna ränte- och kronotiondeanslag i Skaraborgs, Gefleborgs, Malmöhus, Vestmanlands och Kopparbergs län hafva under år 1875 blifvit af Kammar-kollegium pröfvade, med undantag af sådana, som funnits fordra

närmare utredning. De ytterligare undersökningar, som i anledning af dessa och andra anmärkningar vid förteckningarne öfver indragna ränte- och kronotonde-anslag funnits nödiga, hafva under hela året upptagit jordeboksföreståndarnes tid, under det deras biträden varit sysselsatta med förberedande granskning af Vermlands och Elfsborgs läns samt fullbordande af Skaraborgs och Kristianstads läns nya jordeböcker.

I enlighet med Riksdagens i underdånig skrifvelse den 3 Maj 1875 anmällda beslut, har Kongl. Maj:t funnit godt att, med ändring af de angående utarrendering af kronolägenheter nu gällande föreskrifter, i nåder förordna: att i afseende å sådana kronans egendomar, som hädanefter första gången för statsverkets räkning utarrenderas, hvarken någon optionsrätt må, derest den ej finnes vara genom särskildt aftal nuvarande innehafvare lagligen tillförsäkrad, ega rum eller bestämmelse om framtida sådan meddelas och att ej heller vid förnyad utarrendering af kronans öfriga egendomar någon bestämmelse om optionsrätt må i de nya arrendeafhandlingarna upptagas;

Upphörd optionsrätt till arrende af kronans egendomar.

och har nådig kungörelse härom blifvit den 24 Maj 1875 utfärdad.

Det nya guldutmyntningsverket blef icke fullt användbart förr än i medlet af April 1875.

Myntverket.

Enligt 1873 års myntlag hafva intill den 24 sistlidne December blifvit utmyntade och utlemnade:

Myntning.

i 20-kronestycken	Kr.	7,185,000: —
i 10-kronestycken		375,000: —
i 1-kronestycken	3,381,000: —	
i 50-örestycken	954,177: —	
i 25-örestycken	282,765: —	
i 10-örestycken	150,336: 50.	4,768,278: 50.
i 5-örestycken	61,710: —	
i 2-örestycken	48,820: —	
i 1-örestycken	28,290: —	138,820: —

Genom nådig kungörelse af den 5 November 1875 har Kongl. Maj:t förordnat, att kopparmynt, pregladt efter myntordning äldre än 1855 års myntordning, skall med utgången af Maj månad 1876 upphöra att vara lagligt betalningsmedel man och man emellan, men skall intill den 1 September 1876 mottagas i kronouppbördens samt i Post-, Tull- och Telegrafverkens, i statens jernvägstrafiks och i alla öfriga kronans kassor.

Affysning af äldre kopparmynt.

Inrexling af
aflyst Dansk
skiljemynt.

Sedan genom en Dansk Kongl. förordning den 24 Mars 1875 stadgats, att åtskilliga slag af Dansk skiljemynt, pregladt efter myntfot, som i nämnda rike gäلت före afslutandet af myntkonventionen mellan Sverige och Danmark den 27 Maj 1873, skulle från den 1 November 1875 upphöra att vara lagligt betalningsmedel så väl till Danska statskassan, som man och man emellan, hafva, då mynt af de sålunda aflysta slagen antoges vara i omlopp inom flera af rikets län, åtgärder vidtagits för att dels bland allmänheten sprida kännedom om aflysningen och dels bereda ökade tillfällen till de ifrågavarande myntens invexlande.

Postföring å
statens jern-
vägar.

Sedan norra stambanan fullbordats till Storvik, har den å samma jernväg underhållna fullständiga postbefordring utsträckts till nämnda ändpunkt.

I likhet med förhållandet å linien Falköping—Nässjö hafva äfven å öfriga delen af södra stambanan postkupéexpeditionernas turer utsträckts till tre gånger dagligen i hvardera riktningen.

Postföring å
enskilda jern-
vägar.

Å följande enskilda jernvägar har daglig postbefordring kommit till stånd, nemligen: Guldsmidshyttan—Storå, Helsingborg—Hessleholm, Sundsvall—Torpshammar, Lund—Trelleborg, Degerfors—Vikersvik, Köping—Vesterås—Tillberga, Tillberga—Sala samt östra Värmlands jernväg å sträckan Kristinehamn—Gammalkroppa.

Vinterpostföringen mellan
Gotland och
fasta landet.

Den sjöpostförbindelse, som förut vintertiden underhållits mellan Visby och Vestervik, upphörde under Januari månad sistlidna år, hvarefter tills vidare vinterpostföringen mellan fasta landet och Gotland utgår från Oskarshamn.

Indragna post-
expeditioner.

Af fullständiga fasta postanstalter hafva under året indragits postexpeditionerna i Fjellbacka, Jemshög, Karlskoga, Ramsberg, Åhus och Österby. Postexpeditionen i Torp har förflyttats till Torpshammar.

Nya poststa-
tioner.

Sedan ytterligare inrättats 69 poststationer, uppgår nu antalet af sådana mindre postanstalter till 1,642.

Det nya post-
huset i Stock-
holm.

I det å Norrmalm i hufvudstaden uppförda nya posthus har öppnats fullständigt postkontor jemte det att Generalpoststyrelsens embetslokal blifvit dit förflyttad.

Allmänt post-
fördrag i Bern.

Det i Bern afslutade allmänna postfördraget trädde i tillämpning den 1 sistlidne Juli och dermed en betydligare nedsättning i postafgifterna för utrikes brevexlingen.

Antalet postbefordrade försändelser uppgick år 1874 till 18,249,820 mot 16,721,000 under år 1873. Korrespondensens tillväxt.

Under år 1874 requirerades genom Postverket tidningar till ett antal, som, om hvarje qvartal för hvarje tidning räknas särskildt, utgjorde 1,240,000 mot 883,000 under år 1873. Sammanlagda prenumerationskostnaden för dessa tidningar belöpte sig till 1,079,900 kronor, under det att denna kostnad näst föregående året uppgick till 870,000 kronor. Tidningar.

Sistlidna år befordrades med postdiligenserna 12,051 resande eller 4,849 personer mindre än året förut. Personbefordran.

Statstelegrafnätet har under år 1875 blifvit utsträckt dels genom anläggning af nya linier från Hudiksvall till Delsbo och Ljusdal, från Lindesberg till Nya Kopparberget, från Tullgarn till Trosa, från Motåla till Borensberg, från Mariestad till Sjötorp, från Engelholm till Toreköw, från Kongsbacka till Onsala och från Strömstad till riksgränsen vid Svinesund, dels ock genom anbringande af ytterligare ledningsträddar å linierna Sundsvall—Hernösand, Stockholm—Katrineholm—Norrköping, Helsingborg—Klippan (Åby) och Örebro—Hallsberg—Laxå—Svartå. I sammanhang med sistnämnda arbete samt uppförandet af linien Strömstad—Svinesund hafva de äldre linierna från Örebro utefter landsvägen till Svartå och från Strömstad till riksgränsen vid Berby blifvit nedtagna. Statstelegrafnätet.

Telegrafnätets utvidgning på det hela uppgick sistlidna år till 15,5 mil i stolplinier och 60,2 mil i trådleddningar, så att hela längden af de förra nu utgör 1,073,2 och de sednare 2,571,6, allt geografiska mil.

Nya statstelegrafstationer hafva inrättats i Bergqvara, Borensberg, Delsbo, Herrevadskloster, Kopparberg, Ljusdal, Ludvika, Löfånger, Onsala, Sjötorp, Toreköw och Trosa; hvarjemte samtliga s. k. privattelegrafstationer vid 1876 års början förändrats till statsstationer. Stationer.

Hela antalet af statstelegrafstationer utgör nu 170, hvaraf 162 äro elektriska och 8 optiska.

Dessutom hafva 32 för telegrafering inrättade inländska jernvägsstationer blifvit satta i förbindelse med statstelegrafnätet, med hvilket förut 319 dylika stationer voro förbundna; så att hela antalet af de i riket för telegrafkorrespondens upplåtna, med hvarandra i förening stående, stationer nu uppgår till 521.

Till telegrafbyggnadsarbeten har under år 1875 användts ett belopp af omkring 150,000 kronor. Kostnad för nybyggnad.

Telegram-
antal.

Telegrammernas antal, som år 1874 uppgick till 986,397 telegrammer eller nära 7 procent mera än år 1873, visade väl äfven under år 1875 någon tillväxt, men denna var icke så betydlig som under några af de nästföregående åren.

Telegrafver-
kets inkom-
ster.

Telegrafverkets inkomster, hvilka år 1874 öfverstego utgifterna med omkring 174,000 kronor, anses komma att jemväl för år 1875 lemna något öfverskott, hvars belopp dock icke för närvarande kunnat beräknas.

Pensions-
väsendet.

Under den 21 Maj 1875 har Kongl. Maj:t utfärdat nådigt reglemente för telegrafverkets enke- och pupillkassa, hvilken den 1 Juli samma år trädde i verksamhet.

Telegrafkon-
vention och
reglemente.

En ny internationel telegrafkonvention har afslutats i St. Petersburg. — De vidtagna förändringarna, hvilka föranledt utfärdande af ett förnyadt reglemente för elektriska telegrafbefordringen i riket, hafva med ingången af år 1876 börjat tillämpas.

Upphörd ge-
mensam kon-
trollstation.

Den gemensamma Svensk-Tyska kontrollstation, som år 1870 inrättades i Malmö, har med 1875 års utgång upphört; i sammanhang hvarmed vidtagits förändrad anordning i afseende å kontrollen öfver den mellan Sverige och Tyskland utvexlade telegrafkorrespondens.

Transitoupplags-
rätt.

Transitoupplagsrätt har blifvit staden Uddevalla beviljad.

Förbud att
upplägga brän-
vin och sprit
på transito-
upplag.

För åvägabringande af öfverensstämmelse mellan de stadganden, som gälla för nederlagsrätt och de för rätten att å transitoupplag förvara infördt stycke gods gifna bestämmelser, har Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 22 Juli 1875 förordnat, att brännvin och sprit af säd eller potatis, genöfver deruti inbegripen, från och med den 1 derpåföljande Oktober ej må på transitoupplag uppläggas.

Dispositions-
rätt öfver ek-
skog å krono-
skattehemman
m. m.

I öfverensstämmelse med Riksdagens anhållan, har förordning utfärdats om rättighet för egare af kronoskattehemman, berustade säterier och stadsjord af kronoskatte natur till fri dispositionsrätt öfver ekskog samt maste- och storverksträd.

Kronans stäng-
selskyldighet
för inköpt
mark.

Med anledning af Riksdagens hemställan, har till iakttagande anbefalts, att, vid förvärfvande af mark för kronans räkning, dess stängselskyldighet skall vara lika med rågrannarnes.

Förnyad taxa på arfvode för skogsförrättningar, som efter särskildt förordnande verkställas, är utfärdad.

Arfvodestaxa
för skogsför-
rättningar.

Genom afsättande till kronopark af mark från åtskilliga boställen och kronohemman samt genom inköp af enskilda marker för kronans räkning, har ytvidden af kronans skogar ökats med omkring 40,000 kvadratref, oberäknadt skogsvidden af tio till kronan indragna, åbolediga nybyggen.

Kronoskogar-
nes tillökning.

Den år 1873 påbörjade undersökning till utrönande af kostnaden för flottbar- görande af vattendrag, hvarå virke från kronans skogar i Norrbottens län skall flottas, har omfattat åtskilliga bivatten till Piteå elf samt större delen af Stora Luleå elf med dess bivattendrag äfvensom sträckt sig till Råneå elf. I sammanhang med och såsom anknytning till dessa undersökningar har uppskattning af kronans skogar omkring de undersökta vattendragen fortgått.

Undersökning
för elfrensning-
samt skogs-
uppskattning.

Förutom den virkesförsäljning å kronoskogarna, som årligen eger rum, och hvilken i anseende till tryckta konjunkturer under året i ej ringa mån inskränkts, har för tiden till den 1 Januari 1880 upplåtits afverkningsrätt till skadade träd af mindre dimensioner å kronopark inom Jockmocks socken emot enahanda pris per träd, som erlagges för gröfre virke å samma park.

Virkesförsälj-
ningar.

För 70 allmänna skogar med en ytvidd af tillsammans omkring 270,000 kvadratref hafva hushållningsplaner blifvit fastställda.

Skogshushåll-
ningsplaner.

Likasom under närmast föregående år, har till hämmande af skogsåverkan i de sex norra länen, och synnerligast Norr- och Vesterbottens län, ett betydligt antal extra bevakare varit anställda mot en kostnad af omkring 36,000 kronor.

Extra skogs-
bevakning.

Till enskilda skogsegares tjänst hafva tre skogsingeniörer varit anställda med verksamhet inom 13 län.

Skogs-
ingeniörer.

Fridlysningstiden för rapphöns, som hittills sträckt sig från och med den 1 November till och med den 31 Augusti, har framflyttats till tiden från och med den 11 November till och med den 10 September, hvarjemte jagt å rådjur förbjudits intill slutet af år 1876 i Hallands, Skaraborgs och Elfsborgs län.

Ändring af
fridlysningstid
för vildt.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld belöpte sig vid 1874 års utgång till 155,208,033 kronor 33 öre. Försäljningen af bankens femprocents obligationer, som i Juli månad 1874 tills vidare inställdes, upptogs å nyo i slutet af sislidne Oktober månad efter parikurs, och har derefter försålts ett belopp

Allmänna hy-
poteksbankens
obligationer.

af 100,200 kronor. Af nämnde obligationer hafva under år 1875 till inlösen utlottats tillsammans 645,800 kronor. Under året hafva af bankens fyraprocents obligationer blifvit sålde 641,200 kronor efter ett pris, vexlande mellan $88\frac{1}{2}$, $87\frac{1}{2}$ och 87 procent, hvarjemte å fyraprocentsslånen utlottats ett belopp af 503,900 kronor. Vidare har under år 1875 obligationer af 1874 års utländska $4\frac{1}{2}$ -procentsslån blifvit sålde för 6,000,000 Tyska riksmark.

Hypoteks-
föreningarnes
ställning.

Enligt den öfversigt af landthypoteksföreningarnes ställning vid 1874 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksföreningarne, utgjorde summan af de amorteringslån, hypoteksföreningarne då upptagit, efter afdrag af hvad derå amorterats, i rundt tal 203,327,000 kronor, eller 4,258,000 kronor mera än år 1873. Af berörde summa tillhörde 67,551,000 kronor lån, som upptagits direkt af hypoteksföreningarne, och 135,776,000 kronor lån, som negocierats genom allmänna hypoteksbanken.

Allmänna hy-
potekskassans
för Sveriges
städer obliga-
tioner.

Vid 1874 års utgång var allmänna hypotekskassans för Sveriges städer skuld för utelöpande obligationer kronor 4,454,700 och hafva under år 1875 sålts obligationer till ett belopp af kronor 283,500.

Priset å dessa, med 5 procents ränta löpande obligationer har varit 98 procent.

Allmänna hypotekskassans fordran hos stadshypoteksföreningarne för till dem utgifna amorteringslån var vid 1874 års utgång, efter afdrag af skedd amortering, kronor 3,921,707: 14.

Enskilda bank-
inrättningarne.

Af de befintliga 27 enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar, hafva sex stycken, nemligen Sundsvalls, Kristianstads, Venersborgs, Skaraborgs läns, Gefleborgs och Uplands, hvilkas löpande oktrojer under år 1875 tilländagått, efter erhållen förlängning af oktrojerna och stadfästelse å bolagsordningar, trädtt under tillämpning af den under den 12 Juni 1874 utfärdade förnyade kungörelse angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar, och har denna kungörelse från och med år 1875 tillämpats jemväl på Gotlands, Bohus läns, Hernösands och Helsinglands enskilda banker, hvilkas bolagsordningar innehålla förbehåll om skyldighet att ställa sig till efterrättelse de förändrade föreskrifter, som genom allmän författning kunde varda vidtagna.

För en bankinrättning utan rätt att utgifva egna banksedlar, nemligen »Aktiebolaget Skånes landtmannabank», grundadt på Kongl. förordningen angående aktiebolag af den 6 Oktober 1848, har under år 1875 bolagsordning blifvit fastställd, men anmälan om denna banks öppnande har ännu ej hos Finansdepartementet skett.

Riksbankens metalliska kassa, som den 30 September 1874 utgjorde 32,566,000 kronor, var den 30 September 1875 allenast 20,561,000 kronor, och hade således nedgått med 12,005,000 kronor. Tillgången bestod af 9,350,200 kronor i dels myntadt dels omyntadt guld, samt 11,210,800 kronor i myntadt och omyntadt silfver.

Riksbankens
s. k. metalliska
kassa.

Riksbankens tillgångar hos handelshus och bankinrättningar å utrikes orter, hvarå sedelutgifning fick grundas, utgjorde nämnde dag år 1875 kronor 1,435,000 och tillgången i vexlar, accepterade till betalning på utrikes ort, var kronor 14,399,000. Dessa två sistnämnda slag af tillgångar uppgingo således sammanlagdt till kronor 15,834,000, emot kronor 16,610,000 vid samma tid år 1874.

Riksbanken samt de enskilda banker och kreditbolag, rörande hvilkas ställning uppgifter offentliggöras, hade den 30 September 1875, sammanlagdt, innestående på upp- och afskrifningsräkning 33,244,000 kronor och på depositionsräkning 161,785,000 kronor.

Bankernas
upp- och ut-
låning.

I jämförelse med år 1874 har upp- och afskrifningsräkningen nedgått med 1,221,000 kronor och depositionsräkningen med 6,494,000 kronor.

Beloppet af diskonterade inrikes vexlar utgjorde nämnde dag 101,049,000 kronor och hade således från år 1874 ökats med 1,959,000 kronor.

Summan af utestående lån utgjorde 109,858,000 kronor och hade från år 1874 ökats med 5,735,000 kronor.

Det å kassakreditiv utestående beloppet hade från 74,183,000 kronor år 1874 ökats till 85,831,000, eller med 11,648,000 kronor.

De i bankerna insatta medlen hade således på det hela minskats med 7,715,000 kronor, under det de af bankerna meddelade försträckningar ökats med 19,342,000 kronor.

Utelöpande banksedlar voro den 30 September 1875 kronor 103,598,000, emot kronor 117,945,000 samma dag år 1874; hvadan alltså en minskning af 14,347,000 kronor under året inträffat.

Utelöpande
banksedlar.

Den af Kongl. Maj:t den 12 Juni 1874 förordnade komité för afgifvande af utlåtande och förslag rörande reglering af de förvaltande embetsverkens och myndigheternas löneförhållanden har till Kongl. Maj:t afgifvit betänkanden och förslag rörande lönereglering m. m. för Kammar-kollegium och Statskontoret.

Löneregleringskomitén.

Komiténs arbete, som fortgår, omfattar för närvarande Mynt- och Kontrollverken samt Förvaltningen af sjöärendena.

Då en önskvärd lönereglering skulle möta väsendtliga hinder, derest alla eller de flesta af de befattningar, som af komitén kunde varda till indragning föreslagna, vid tiden för regleringens genomförande befunnas tillsatta med ordinarie innehafvare, har Kongl. Maj:t, uppå komiténs hemställan, förständigat

vederbörande embetsverk att vid rodan befintlig eller framdeles inträffande ledighet af sådan tjänst, som af embetsverken tillsättes, utnämning af ny tjänsteman icke må ega rum utan att vederbörande embetsverk förut inhemtat Kongl. Maj:ts nådiga vilja, huruvida den lediga tjänsten skall tillsättas annorlunda än medelst förordnande tills vidare.

Nya komitéer.

Åt en särskild komité har uppdragits att afgifva underdånigt utlåtande i fråga om dels hvilka ändringar i nu gällande bestämmelser beträffande utarrendering af egendomar för statsverkets räkning må af förhållandena påkallas, dels huru förvaltningen af dessa egendomar må lämpligast kunna anordnas och dels på hvilka villkor hädanefter må till enskilde upplåtas för odling tjenling, kronan tillhörig mark i de Norrländska länen;

Och har Kongl. Maj:t, som är sinnad att föreslå Riksdagen, att de hospitalen tillhöriga fastigheter, frälseräntor och andra afgälder af fast egendom skola till statsverket indragas, åt bemälda komité jemväl uppdragit att, under förutsättning att berörda nådiga framställning vinner Riksdagens bifall, afgifva yttrande och förslag rörande förvaltningen af de fastigheter, som i sådan händelse komme att till statsverket öfvergå.

Kongl. Maj:t, som med hänsyn till af Riksdagen begärda förändringar i grunderna för härordningen, äfvensom till det i senare tid alltmer erkända behofvet af en revision af de lagar och författningar, som bilda Sveriges skattesystem, är sinnad att tillsätta en komité, som skall ega att pröfva på hvad sätt och i hvilken ordning, under förutsättning att de nu af fastigheter utgående roterings- och rustningsbesvär samt grundskatter successivt minskas för att slutligen upphöra, ersättning för de statsverket genom dem tillflytande inkomster må vara att säkert påräkna, på samma gång som tillgångar derutöfver beredas för de statsutgifter, hvilka finnas erforderliga för det successiva genomförandet och upprätthållandet af en härordning, byggd å grundvalen af de i Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen af den 16 Februari 1875 innefattade bestämmelser, har uppdragit åt vissa personer att tillsammans med chefen för Finansdepartementet verkställa de undersökningar och uppgöra de förslag, som kunna finnas behöfliga såsom förberedelse för den framdeles sammanträdande komiténs arbeten.

För statens
räkning inköpt
fastighet i
Stockholm.

För statens räkning har med de af senaste Riksdag för ändamålet anvisade medel blifvit inköpt frimurare-ordens å Riddarholmen här i staden belägna hus, att af kronan tillträdas senast den 2 Oktober 1876.

Reglering af
kommunal-
avgifterna för
kronans hus i
Stockholm.

Efter det stadsfullmäktige i Stockholm samt Öfverståthållare-embetet afgifvit förslag i ämnet samt Statskontoret och öfriga vederbörande deröfver i underdånighet inkommit med infordrade yttranden, har Kongl. Maj:t fastställt en

reglering af de afgifter till kommunen, som för kronans fastigheter i hufvudstaden skola från och med år 1876 tills vidare utgå.

Religionsvården inom Svenska kyrkan har med oafbruten verksamhet fortgått. Den prestbrist, öfver hvilken länge klagats, synes i allmänhet fortfarande vara i aftagande.

Religions-
vården.

Då de Svenske inbyggarna inom Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarkspastorater till följd af dessas storlek saknade nöjaktig religionsvård, har Kongl. Maj:t, för att i berörda hänseende åstadkomma ett förbättradt förhållande, under den 22 sistlidne Oktober anbefalt Domkapitlet i Hernösand att vidtaga förberedande åtgärder för inrättande af kapell eller bönehus inom Lappmarken.

Sedan allmänna Kyrkomötet, till hvars granskning Kongl. Maj:t öfverlemnadt ett af särskilde komiterade utarbetadt förslag till ny katekes, hos Kongl. Maj:t gjort underdånig framställning, att förslaget måtte varda öfversedt och omarbetadt, har Kongl. Maj:t åt särskilde komiterade uppdragit detta arbete.

Till tjänst för rikets lappske invånare har en ny upplaga af psalmboken på lappska språket blifvit från trycket utgifven; hvarjemte för de finska församlingarnes behof utgifvits en ny upplaga på finska språket af katekesen.

Under år 1875 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till sjutton nya kyrkor, till torn å tre kyrkor, till altaren, predikstol, läktare och orgelfaçader i elfva samt till ändring, ombyggnad och reparation af tre kyrkor. Öppna nådiga bref om tillåtelse att genom stambok öfver hela riket och en kollekt i alla dess kyrkor insamla bidrag till kyrkobyggnaders bekostande har Kongl. Maj:t låtit för elfva församlingar utfärda.

Kyrko-
byggnader.

Regleringen af presterskapets löner enligt förordningen den 11 Juli 1862 är i det närmaste afslutad. Af de före 1875 års ingång oafgjorda, af vederbörande nämnder upprättade förslag i sådant afseende hafva under nämnda år af Kongl. Maj:t fastställts fem, deraf inom Göteborgs och Bohus län två samt ett inom hvarterdera af Kopparbergs, Vermlands och Hallands län. Härförutom hafva af vederbörande nämnd uppgjorda förslag till lönerreglering i enlighet med nådiga förordningen den 1 November 1872 för presterskapet i tre af hufvudstadens territoriella församlingar blifvit af Kongl. Maj:t fastställda.

Reglering af
presterns löner.

Sedan en af Kongl. Maj:t för granskning i vissa delar af de för universitetet gällande statuter tillsatt komité afgifvit underdånigt betänkande och

Universiteten.

förslag i ämnet, har Kongl. Maj:t under den 10 innevarande månad fastställt förnyade statuter för universiteten i Upsala och Lund.

Elementar-
läroverken och
pedagogierna.

Lärjungarnes antal vid statens elementarläroverk och pedagogier utgjorde vid början af sistförflutna hösttermin 12,630.

Under år 1875 hafva 581 ynglingar aflagt godkänd mogenhetsexamen vid elementarläroverken.

Enär de af Kongl. Maj:t genom nådigt cirkulär den 6 Juni 1873 meddelade bestämmelser rörande undervisningen i de tre lägsta klasserna af rikets elementarläroverk med utgången af läsåret 1874—1875 bort, der icke särskilda undantag medgifvits, hafva vunnit fullständig tillämpning, har Kongl. Maj:t under den 12 Mars 1875 fastställt undervisningsplan för samma läroverks fjärde och femte klasser.

Sedan Riksdagen, i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga framställning, i ändamål att i Stockholm upprätta ett å den reala linien fullständigt elementarläroverk, der undervisning skulle meddelas endast i de å denna linie förekommande läroämnena, beviljat nödigt anslag för inrättande af tre klasser af ett dylikt läroverk, har Kongl. Maj:t den 12 Mars 1875 fastställt plan för ordnande af elementarläroverken i Stockholm och den 19 November samma år meddelat föreskrift om åtgärders vidtagande, på det att de tre lägsta klasserna af det nya realläroverket må kunna för undervisning öppnas med början af höstterminen 1876.

Efter erhållet nådigt tillstånd hafva under år 1875 de högre elementarläroverkens rektorer varit i Stockholm samlade, för att öfverlägga om åtskilliga elementarundervisningen rörande frågor.

Sedan Riksdagen, för praktisk utbildning af blifvande elementarlärare, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med särskilde komiterades den 23 Juli 1872 till Kongl. Maj:t afgifna förslag till Kongl. Maj:ts förfogande ställt nödiga medel, har Kongl. Maj:t genom kungörelse den 16 Juni 1875 meddelat förändrade bestämmelser angående anordningen af så väl den teoretiska som praktiska undervisningen för lärarekandidater under det s. k. profåret. Denna undervisning, som tills vidare meddelas vid elementarläroverken i Stockholm, Upsala, Lund och Kalmar, tog sin början sistlidne hösttermin, och utgjorde lärarekandidaterna under höstterminen 1875 ett sammanlagdt antal af 30.

Högre skolor
för qvinlig
ungdom.

Elfva högre skolor för qvinlig ungdom hafva under år 1875 åtnjutit understöd af de för sådant ändamål anvisade statsmedel.

Folkundervis-
ningen.

Under år 1875 hafva nya seminarier för folkskolelärarinnors bildande blifvit upprättade i Kalmar och Falun; hvarjemte, med anledning deraf att

sistnämnda seminarium icke är förlagdt i stiftsstad, särskilda bestämmelser blifvit meddelade angående tillsynen öfver detsamma.

Elevernas antal utgjorde under höstterminen 1875 vid folkskolelärareseminarierna 627 och vid folkskolelärarinneseminiarierna 237, eller tillsammans 864. Vid läsårets slut sistlidne vårtermin undergingo 163 manliga och 67 qvinliga elever, således tillsammans 230, fullständig afgangsexamen.

Kongl. Maj:t har förordnat, att en förberedande klass skall från och med vårterminen innevarande år och tills vidare ställas i samband med folkskolelärareseminarium i Linköping.

Sedan Riksdagen, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, beviljat medel för uppförande af nya seminariibyggnader i Göteborg och Karlstad, hafva ritningar till dessa byggnader blifvit af Kongl. Maj:t fastställda och medel för byggnadsarbetenas påbörjande ställda till vederbörande domkapitels disposition.

Jemte de särskilda afdelningar för småskolelärarinnors bildande, hvilka blifvit anordnade vid seminarierna i Stockholm och Skara och hvilka under år 1875 fortfarande varit i verksamhet, har en dylik afdelning blifvit inrättad vid det nybildade seminariet i Kalmar.

Under nämnda år hafva dessutom seminarier blifvit inrättade i Haparanda för bildande af finska småskolelärare och lärarinnor samt i Mattisuddens by inom Jockmocks församling för bildande af lappska småskolelärare och lärarinnor.

Särskildt tillfälle att erhålla vidare utbildning har under år 1875 varit beredt vid seminarium i Linköping för äldre folkskolelärare samt vid seminarium i Lund för småskolelärare och lärarinnor.

Efter erhållet uppdrag har chefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade byrå för ärenden angående folkundervisningen under nästlidna år verkställt inspektion af seminarierna i Stockholm, Upsala, Linköping, Skara, Vexjö, Kalmar och Falun.

På nådig befallning hafva under sistförflutne Juni månad rektorerna vid seminarierna sammanträdt i hufvudstaden för att rådpläga om seminarii-undervisningen och dermed sammanhängande frågor.

Likaledes har under nämnde månad allmänt möte blifvit hållet i hufvudstaden med inspektörerna öfver folkskolorna och bemälde rektorer för öfverläggning angående de i sammanhang med inspektionen stående ärenden.

Under förflutna året hafva domkapitlen inkommit med de utlåtanden rörande folkundervisningen, hvilka enligt föreskriften i 13 § af folkskolestadgan böra hvart tredje år till Kongl. Maj:t ingifvas. Enligt de i dessa utlåtanden lenmade uppgifter funnos vid slutet af år 1874 i hela riket utom Stockholms stad 11 högre folkskolor, 3,825 egentliga folkskolor, af hvilka 2,665 voro fasta och 1,149 flyttande samt 4,298 småskolor, eller tillsammans 8,123 folkuppfostlingsanstalter. Antalet barn inom skolåldern uppgick till 720,813, och af dessa

undervisades 284 i högre folkskolor, 236,498 i fasta, 147,789 i flyttande folkskolor, 222,305 i småskolor, 7,211 vid allmänna läroverk, 23,338 i enskilda skolor samt 66,373 i hemmen; 2,505 hade till följd af naturfel och 14,510 af annan anledning under året saknat undervisning.

Folkskolorna i Stockholm bestodo år 1874, enligt öfverstyrelsens berättelse, af 242 afdelningar med 259 lärare och lärarinnor, hvarjemte i Siklaö församling fans en folkskola med examinerad lärare. Antalet barn inom skolaldern i Stockholm och Siklaö församling utgjorde nämnda år 17,391. Af dessa undervisades i folkskolor 8,259, i allmänna läroverk 1,500, i slöjdskolan 556, i enskilda skolor 5,728, samt i hemmen 648; till följd af naturfel hade 100 och af annan anledning 600 under året saknat undervisning.

Lönetillskott af allmänna medel för 3,318 examinerade ordinarie, 463 examinerade icke ordinarie och 715 biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor samt för 3,945 småskolelärare och lärarinnor hafva under år 1874 utgått med tillsammans 1,317,379 kronor 93 öre. Under nästlidna år hafva 435 församlingar, i anseende till medellöshet, erhållit med tillhopa 20,000 kronor särskilda bidrag af de för sådant ändamål beviljade medel.

Genom kungörelsen den 16 Juni 1875 har Kongl. Maj:t, i anledning af Riksdagens underdåniga framställningar, med upphäfvande af Kongl. kungörelserna den 2 September 1873 och den 29 Maj 1874 meddelat förändrade föreskrifter angående lönetillskott af allmänna medel åt lärare vid folkskolor och småskolor.

Samma dag har Kongl. Maj:t, med upphäfvande af kungörelserna den 23 April 1858 och den 29 Juni 1866, utfärdat nådig kungörelse angående högre folkskolor.

I ändamål att för nedsatt pris afyttras till folkskolorna och kostnadsfritt tillhandabållas folkskolelärareseminarierna blifver innevarande år följande nya undervisningsmateriel att tillgå, nemligen vägghäflor öfver landthushållningen och handledning i trädgårdsskötsel. För det lappska seminariet i Mattisudden och det finska i Haparanda äfvensom för de finska folkskolorna har undervisningsmateriel blifvit anskaffad.

Den af Direktionen öfver folkskolelärares pensionskassa afgifna berättelse för år 1874 gifver vid handen, att vid nämnda års slut 2,247 skoldistrikt egde delaktighet i pensionsinrättningen för tillsammans 3,329 lärareplatser. Antalet pensionstagare utgjorde vid samma tid 190 med en årlig pensionssumma af sammanlagdt 52,907 kronor. Inrättningens kapitalbehållning uppgick vid sista räkenskapsårets slut till 844,916 kronor 38 öre.

Sedan Riksdagen godkänt hvad Kongl. Maj:t i nåder föreslagit derom, att hvarje skoldistrikt skall vara förbundet att för en hvar der befintlig ordinarie folkskolelärarettjänst ingå i Folkskolelärares pensionsinrättning efter det högsta lönebelopp, som läraren på grund af tjensteålder är enligt gällande för-

fattning berättigad åtnjuta, samt att skoldistriktens årsafgifter till pensionsinrättningen skola höjas till fem procent af hvarje lön, för hvilken distriktet eger del i samma inrättning, har Kongl. Maj:t under den 15 sistlidne Oktober låtit utfärda nådig kungörelse om ändring ej mindre af §§ 1, 5, 7, 13, 30 och 31 af det under den 30 November 1866 i nåder fastställda reglemente för Folkskolelärarnes pensionsinrättning, än ock af §§ 2, 3, 4 och 28 i samma reglemente, såsom dessa §§ lyda enligt Kongl. kungörelsen den 23 Januari 1874.

Den 15 sistlidne Oktober har Kongl. Maj:t, sedan Riksdagen med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning i afseende å bildande af en pensionsinrättning för folkskolelärarnes enkor och barn anvisat för ändamålet erforderliga medel, utfärdat reglemente för Folkskolelärarnes enke- och pupillkassa.

Efter vederbörandes hörande har Kongl. Maj:t den 31 sistlidne December fastställt nya formulär för de uppgifter, som skola årligen afgifvas angående folkskoleväsendet.

Af det utaf Riksdagen under vissa vilkor för år 1875 anvisade förslagsanslag till understöd för folkhögskolor har Kongl. Maj:t beviljat understöd åt tretton sådana skolor med tillsammans 17,410 kronor. Enligt skolstyrelsernas uppgifter uppgick antalet lärjungar vid dessa skolor under läsåret 1874—1875 till 504.

Antalet elever vid Allmänna Institutet för döfstumma och blindas under år 1875 utgjorde 208, deraf 153 döfstumma och 55 blinda. Af de till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för döfstumma barn anvisade medel hafva under nästlidna år bidrag med tillsammans 38,800 kronor tilldelats tio sådana anstalter. Antalet af de vid dem undervisade barn uppgick under året till 393.

Döfstumma-
undervis-
ningen.

Medelst lemnade understöd af anslaget till resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande hafva förtjente vetenskapsidkare blifvit satte i stånd att företaga forskningsresor eller allmängöra sina lärda arbeten.

Anslag för
vetenskapliga
verk och forsk-
ningsresor.

Genom Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademiens försorg hafva äfven under förflutna året antiqvariska forskningsresor blifvit företagna inom åtskilliga af rikets landskap, äfvensom Akademien låtit uppteckna och afrita fornlemningar samt undersöka grafhöggar.

Under år 1875, liksom tillföre, har, på grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhälle i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnats behöfvande person från det andra riket, liqid mellan de båda statskassorna egt rum.

Fattigvården.

Af anslaget till den fattigvård, som bör af allmänna medel bekostas, hafva särskilda belopp fortfarande ståtts till disposition af Kongl. Maj:ts Befallnings-

hafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län, att användas till understöd åt de mest behöfvande bland lappallmogen.

Helsovården.

Under den 19 Mars 1875 har Kongl. Maj:t låtit utfärda ny förordning angående åtgärder mot införande och utbredning af smittosamma sjukdomar bland rikets invånare.

Sedan Riksdagen anvisat lön på ordinarie stat för en rättskemist har Kongl. Maj:t den 29 Oktober 1875 utfärdat instruktion för denne tjänsteman, hvarefter befattningen blifvit den 31 derpåföljande December tillsatt.

En ny provincialläkaretjenst har under året blifvit inrättad, med distrikt af Ingelstads och Jerrestads härad och med Cimbrishamn såsom station för läkaren.

Sedan K.K. Österrikiska-Ungerska Regeringen föreslagit, att de af den i Wien 1875 samlade sanitetskongress fattade beslut angående vidtagande af skyddsåtgärder mot kolera skulle af de särskilda europeiska magterna godkännas genom en konvention och alla deri deltagande lemna sitt bidrag till upprätthållande af en af kongressen föreslagen internationel helsovårdskommission, har Kongl. Maj:t under den 26 sistlidne November, efter det Sundhetskollegium blifvit i ämnet hört, beslutit att för Sveriges räkning biträda ifrågasvarande konvention, med förklaring att endast sådana skyddsåtgärder mot kolera, som innefattades i det s. k. inspektionssystemet komme att för Sverige tillämpas, samt med Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i dessa skyddsåtgärder vidtaga sådana lindringar, som af landets utsträckning, sjöhamnarnes stora antal och andra för riket egendomliga förhållanden kunna påkallas.

Under den 7 innevarande Januari har nådig förordning blifvit utfärdad angående vård och försäljning af arsenik samt af andra giftiga ämnen och varor.

Kongl. Maj:t har under den 25 Juni 1875 medgifvit, att ett nytt apotek må inrättas i Jönköping.

Vaccinationen.

Antalet af de under år 1874 i riket vaccinerade barn utgjorde 107,636. För nitisk och skicklig utöfning af skyddskoppvaccineringen erhöles för samma år 10 personer belöningar i medaljer, 60 uppmuntran genom anslag i penningar, hvarjemte 76 bekommo vaccinationsinstrumenter.

*Barnmorske-
vasendet.*

Vid 1873 års utgång funnos i hela riket barnmorskor till ett antal af 2,043, af hvilka 156 voro bosatta i Stockholm, de öfriga i andra städer och på landsbygden. Under loppet af år 1875 hafva 89 elever blifvit vid rikets tre läroanstalter för barnmorskor i allmänna förlossningskonsten undervisade och efter med dem anstälde afgangsförhör förklarats berättigade utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva 44 utgått från Stockholms läroverk, 30 från Göteborgs och 15 från läroverket i Lund. Af de sålunda utexaminerade barn-

morskorna hafva i Stockholm 37 och i Göteborg 25. i anseende dertill att de ådagalagt goda insigter och färdighet i den egentliga barnmorskekonstens utöfning samt derjemte gjort sig kända för pålitlighet och hedrande uppförande, ytterligare erhållit undervisning i den instrumentala förlossningskonsten och, sedan de vid anställdt förhör befunnits ega i densamma behörig skicklighet, förklarats berättigade att under vissa villkor utöfva jemväl denna del af förlossningskonsten.

Kongl. Maj:t har under den 19 sistlidne April, med upphäfvande af äldre stadganden i ämnet, låtit utfärda ny förordning angående hvad iakttagas bör till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren.

Veterinär-
väsendet.

Sedan Riksdagen, på Kongl. Maj:ts framställning, anvisat löner åt fyra nya länsveterinärer, har Kongl. Maj:t till stationer för dessa veterinärer bestämt Gamleby köping i Kalmar län, Thorsby i Vermlands län, Mora i Kopparbergs län och Haparanda i Norrbottens län.

Vid Veterinärinstitutet i Stockholm utgjorde vid slutet af år 1874 lärjungarnes antal 18, af hvilka en aflade fullständig veterinärexamen. 33 hofslagarelärlingar, deraf 6 tillhörde Svea Artilleriregemente, undervisades samma år vid institutets smedja.

Nämnda år hade Veterinärinrättningen i Skara 6 lärjungar. 6 personer åtnjöto derstädes undervisning af instruktionssmeden. Dessutom erhöilo under ferietiden 6 socken- eller bysmeder undervisning i hofbeslagskonsten.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 19 Januari 1876.

OSCAR.

LOUIS DE GEER.
